Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 49 (980) ГОД XIX 8 СНЕЖНЯ 1974 г. ЦАНА 60 гр.

Новыя вершы

* * *

Мне не дайсці да ісціны
без хісткага мастка,
без вербавага лісціка,
крынічнага глытка.

Мне не дайсці да ісціны,
не зразумець зямлі,
калі не верыць лісціку
на дужым камялі.

Валерый Драпчук

Нашы ІНТЭРВ'Ю

На вялікай, на ўсю сцяну, карце Беластоцкага ваяводства ўецца густая сетка блакітных тоненькіх жылак ды дзе-недзе параскіданы нерэгулярныя сінія плямы. Указка ў руцэ дырэктара Ваяводскага праўлення воднай гаспадаркі і меліярацыі мгр інж. **Уладзіміра Каладзеюка** спачатку вандруе па верхняй частцы карты, і я даведваюся аб праектаваных працах на азёрах Паўночнай Беласточчыны, якія павінны стаць абшырнымі натуральнымі басейнамі — гэтага аднаго з асноўных багаццяў нашай краіны і галоўнай сыравіны для вытворчасці ў сельскай гаспадарцы і прамысловасці. Калі ўказка апусцілася ніжэй, паўстаў вобраз вялікага канала, якім прыйдзе вада з Мазурскіх азёраў у Кольненскі павет на Беласточчыне, каб арасіць там каля 30 тысяч гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў, што ўжо адчуваюць недахоп вільгаці. І вось вастрыё ўказкі затрымоўваецца на даволі вялікай сіняй пляме і чырвоных лініях вакол яе. Гэта верхняе цячэнне ракі Нарвы.

— Праект прадбачвае меліярацыю каля 31 тысячы гектараў лугоў і забалочаных зямель у далінах верхняга цячэння рэк Нарвы і Супраслі, — расказвае У. Каладзеюк. — На абедзвюх рэках будзе ўзведзена каля 40 значных гідратэхнічных будоўляў: плацінаў, водных парогаў, станцый помпаў для арашэнняў і г.д. Паўстане таксама вадасховішча Семяноўка. Яно зойме даліну ракі Нарвы паміж вёскамі Бандары, Рыбакі, Боўтрыкі, Бахуры, Буды, Цісоўка, Баб'я Гара, Семяноўка, Лука. Яго паверхня складзе каля 3 тысяч гектараў, а змесціцца ў ім каля 80 мільёнаў

СЕМЯНОЎСКАЕ МОРА

кубічных метраў вады. Яна будзе накіравана, па-першае, на арашэнне 31 тысячы гектараў гэтых меліяраваных лугоў і зямель з сельскагаспадарчым камбінатам Візна ўключна, па-другое, частка яе спецыяльным каналам пойдзе ў раку Супрасль, учыніць яе больш багатай вадою, гэтым самым створыцца для горада Беластока вялікі запас пітнай вады, які спатрэбіцца ўжо ў 80—90-тых гадах. Галоўная запруджваючая Нарву плаціна паўстане ў ваколіцах вёскі Бандары, а канал будзе пралажаны непадалёк урочышча Імшар. Сярэдняя глыбіня самога вадасховішча будзе ў межах 2,5 метра, а найглыбейшыя месцы будуць мець і па 7 метраў. Нават у самыя сухія перыяды люстра вады ў вадасховішчы будзе займаць звыш паўтары тысячы гектараў, і таму прадбачваецца заснаванне ў ім коштам 20 мільёнаў злотых вялікай рыбнай гаспадаркі. Спецыялісты ў гэтай галіне прапануюць разводзіць белага амура. Як паказала шматгадовая практыка ў Савецкім Саюзе, гэтая траваедная рыба дасканала ахоўвае вадасховішчы і каналы ад зарастання водарасцямі і дастаўляе многа і надта смачнага мяса.

— Якое будзе ўздзеянне вадасховішча Семяноўка на наваколле?

— Перш за ўсё павысіцца ў наваколлі ўзровень вады ў грунце, а гэта надта важная справа для вядзення інтэнсіўнай сельскай гаспадаркі. Меліяраваныя абшары, якія не зойме вадасховішча, будуць перададзены ў загаспадарванне. У ваколіцах вёсак Баб'яй Гары, Семяноўкі, Будаў і іншых паўстануць пальдэры, г.зн. абшары, якія знаходзяцца ніжэй узроўню вады ў вадасховішчы, адгароджаныя ад яго дамбамі. Сістэмы каналаў і станцыі помпаў будуць рэгуляваць узровень вады ў іх грунце. Як вядома, пальдэры — гэта высокаўраджайныя абшары, якія пры інтэнсіўнай гаспадарцы надта ж выдайныя. Зразумела, з-за вадасховішча трэба будзе перанесці некаторыя сялібы ў навакольных вёсках на іншыя месцы. Ці гэта будзе праведзена шляхам матэрыяльнай кампенсацыі пераселеным сялянам, ці ў форме пабудовы дзяржаўнымі прадпрыемствамі новых будынкаў — пакуль што канчаткова не вырашана. Я асабіста прыхіляюся да таго, каб пабудаваць новыя гаспадаркі з улікам усіх самых новых патрабаванняў у

Працяг на стар.4

БЕЛАРУСКАЯ КУХНЯ Ў БЕЛАСТОКУ

У Беластоку беларуская кухня! Калі напярэдадні Кастрычніцкага свята адкрылі рэстаран „Гродна“, у вялікай яго зале нельга было знайсці вольнага месца. У той жа час у горадзе Гродна быў адкрыты рэстаран „Беласток“, дзе гродзенцы могуць спажываць польскія стравы і знаёміцца з беластоцкай кухняй. Такія добрасуседскія кантакты вядомы здаўна. Яны даюць магчымасць лепшага ўзаемапазнання і, што ні кажы, умацоўваюць дружбу!

Як выглядае рэстаран „Гродна“, што знаходзіцца ў памяшканні былога „Люксу“ на рагу вуліц Сянкевіча і Варшаўскай?

Вельмі тут прыемна. Беларускі каларыт праяўляецца перш за ўсё ў вялікай колькасці выкарыстанага ў якасці дэкарацыйнага элемента дрэва. Архітэктар Каміль Асадаў з Гродна (азербайджанец, зрэшты) вельмі трапна падмеціў і выэкспанаваў гэту адметную рысу беларускага мастацтва (зямля лясоў!). Нацыянальны элемент прымае тут, аднак, даволі сучасную форму (хопіць глянуць уверх, на паталок). На драўляных калонах бачым беларускі арнамент, там ручнікі, кутыя ў метале талеркі на сценах, а там барэльеф, сімвалізуючы постаць бацькі, што трымае ў руцэ дату 1128 — год паўстання горада Гродна. У зале стылізаваныя драўляныя сталы. На іх ільняныя сурвэткі.

У рэстаране „Гродна“ ўсе афіцыянткі — дзяўчаты. Усе, як кветкі. На іх прыгожыя каляровыя спаднічкі ў палоску, белыя льняныя блузачкі з арнаментам і такі ж фартушок. У валасах істужка таксама з нацыянальным арнаментам. І на руцэ — сціračка, прыгожая, цудоўная, з шэрага ільну ў беларускія народныя ўзоры. У белыя льняныя кашулі апрануты і музыканты 5-асобовага аркестра, які ўміляе настрой наведвальнікаў ад 19-ай да 24-ай гадзіны.

Усе дэкарацыйныя элементы рэстарана, мэбля, усе ўборы, посуд, напіткі і г.д. былі прывезены з горада Гродна.

(Працяг на стар. 3)

Гродзенцы ўручылі беластаччанам сімвалічны ключ ад „Гродна“.

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве“

У БЮРО ПАШПАРТОЎ

Ад 1 студзеня 1975 года будзе абавязваць новы закон аб уліку і пашпартах, устаноўлены Сеймам 10 красавіка 1974 года. Заменіць ён два абавязваючыя дагэтуль асобныя законы: дэкрэт з 1955 года аб пашпартах і закон з 1961 г. аб уліку і кантролі руху насельніцтва.

Новы закон уводзіць тры катэгорыі дакументаў, сцвярджаючых асобу: пашпарты, часовыя пашпарты і часовыя пасведчанні.

Пашпарты абавязаны мець усе польскія грамадзяне, пражываючыя ў межах нашай дзяржавы і якім больш 18 год, часовыя пашпарты — грамадзяне ва ўзросце ад 16 да 18 гадоў, калі яны ўжо працуюць або калі жывуць пры бацьках (апекунах) і не вучацца. У іншых выпадках асобы да 18 гадоў упісваюцца ў пашпарты бацькоў (апекуноў). Толькі ў выключных выпадках асобам ва ўзросце ад 13 да 18 гадоў можа быць выдадзены часовы пашпарт.

Часовыя пасведчанні асобы выдаюцца людзям, якія пражываюць у нашай краіне, але не маюць польскага грамадзянства.

У апошні час выйшла выканаўчае распараджэнне Савета Міністраў да вышэй спамянутага закона. У ім гаворыцца аб спосабах выдавання пашпартоў і аб упісах у гэтыя пашпарты.

Цяпер пашпарты будуць выдаваць павятовыя ўпраўленні і ўпраўленні гарадоў з правамі паветаў (у нас толькі г. Беласток). Дагэтуль справы гэтыя афармлялі павятовыя і гарадскія камэнды міліцыі.

У распараджэнні ёсць імкненне да таго, каб упрасціць працэдуру выдавання пашпартоў. Гаворыцца тут, што на тэрыторыі павету прапановы адносна выдачы пашпарта будуць складацца пры пасрэдніцтве гмінных упраўленняў, што вызваляе зацікаўленых ад непасрэднага афармлення гэтых спраў у паветах.

Толькі ў гарадах з правамі павету прапановы трэба складаць непасрэдна ў гарадскім упраўленні. Атрымліваць пашпарты грамадзяне будуць ва ўпраўленнях, дзе былі складзены прапановы у гэтай справе.

Праявай упрашчэння фармальнасцей у гэтых справах з'яўляецца правіла, якое звальняе ад далучэння да прапановы на выдачу пашпарта пасведчання аб нараджэнні, калі такое пасведчанне складзена ў актах бюро цывільнага стану, маючага сваю сядзібу ў той самай мясцовасці, дзе знаходзіцца ўпраўленне, у якім складзена прапанова.

Першае ўручэнне пашпарта будзе адбывацца ва ўрачыстай форме, а асобам да 16 год — у прысутнасці бацькоў.

У пашпарты будуць упісаны праваможцы на пераход граніцы, факт, што выдадзена валютная кніжка, група крыві, дата прыняцця і звальнення з працы, а таксама заключэння і разрывання агенцыйнага дагавора або дагавора на вядзенне акрэсленага прадпрыемства.

А. К.

■ У Беластоцкім павеце гасцявалі бельскі калектыў песні і танца **„Васілёчкі"**. 17 лістапада г.г. ён даў канцэрт у пачатковай школе ў Новай Волі, на якім прысутнічала каля 100 асоб. Вечарам жа „Васілёчкі" выступілі ў гмінным доме культуры ў Міхалове. У запоўненай да апошняга месца зале было каля 200 асоб. Абодва выступленні былі прыняты вельмі цёпла.

■ У Белавежы 6 лістапада 1974 г. у зале кінатэатра „Зубр" адбылася ўрачыстая акадэмія, прысвечаная 57-ай гадавіне Кастрычніцкай рэвалюцыі. У артыстычнай частцы выступіў беларускі калектыў песні і танца **„Белавежа"**.

■ На днях Галоўнае праўленне БГКТ набыло для гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку каляровы тэлевізар. Усіх любіцеляў каляровага тэлебачання сардэчна **запрашаем у беларускі клуб на Варшаўскай 11.**

■ 16 лістапада г.г. у беларускім клубе на Варшаўскай 11 у Беластоку адбылася ўрачыстасць, на якой былі падведзены вынікі дзейнасці калектыву песні і танца гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку і прысвоена яму імя. Справаздачу з вечарыны чытайце ў іншым месцы. (мг)

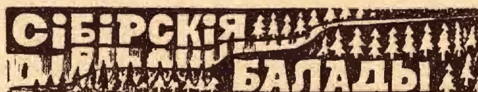
Прадпрыемству імя Э. Плятэр — „ЗАСЛУЖАНЫ ДЛЯ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ"

Васількоўскае прадпрыемства імя Э. Плятэр мае сваю доўгую традыцыю. Яно заснавалася ў першыя гады пасля вайны. Пачынаючы ад 1968 года, васількоўская фабрыка становіцца сучасным сацыялістычным прадпрыемствам. Рабочыя атрымліваюць новае высакаякаснае прадзільнае абсталяванне, разбудаваны ткацкі цэх і яшчэ крыху пазней новы фарбавальны цэх. Калі былі ліквідаваны старыя кросны, а на іх месца абсталявалі бесчаўнаковыя, адразу значна павялічылася прадукцыйнасць працы і якасць прадукаваных вырабаў. Яшчэ будзе пабудаваны новы цэх, у якім будуць канчаткова дапрацоўвацца ўсе прадукаваныя тканіны. Цяпер на прадпрыемстве імя Э. Плятэр працуе 1560-асабовы рабочы калектыў. Дырэкцыя належна паклапацілася пра сацыяльнае забеспячэнне рабочых. У даўгу не засталіся і рабочыя. Яны дбайна адносяцца да супольнага дабра, робяць намаганні дзеля ашчаднага выкарыстоўвання для прадукцыйных мэт сыравіны. У гэтым годзе рабочы калектыў у гонар святкавання 30-годдзя ПНР выпусціў звыш плана больш трыццаці тысяч метраў тканін.

Дзякуючы новаму машыннаму парку, у гэтым годзе прадукцыя пражы ў параўнанні з 1965 годам павялічылася амаль утрая.

9 лістапада гэтага года на прадпрыемстве адбылася ўрачыстая акадэмія. Прадпрыемства ваўнянай прамысловасці імя Эміліі Плятэр у Васількове было ўзнагароджана ганаровым знакам „Заслужаны для Беласточчыны".

Я. Цялушэцкі

Раніца 22 ліпеня. А 9[10] судна наша мякка прытулілася да прыстані ў Хантымансійску. Урачыстае прывітанне. З кветкамі сядаем у аўтобусы і едзем у акруговы камітэт КПСС. Прымае нас II сакратар камітэта Старцаў. Інфармуе аб спецыфіцы акругі.

Хантымансійская нацыянальная акруга была створана ў 1930 годзе. Аснову насельніцтва акругі складаюць дзве мясцовыя нацыянальнасці: ханты і мансі.

— Плошча акругі, — гаворыць сакратар, — невялікая. Усяго 583.000 кв. км.

Я адразу параўноўваю з Польшчай, якая мае 370.000 кв. км і думаю: сапраўды „невялікая". У акрузе жыве 370 тысяч чалавек, гэта значыць, менш чым адзін чалавек на кіламетр. У самім горадзе Хантымансійску 26.000 жыхароў. Больш 5.000 моладзі вучыцца ў сярэдніх школах. У акрузе жывуць 44 героі сацыялістычнай працы, а 15.000 чалавек узнагароджана ордэнамі і медалямі.

Галоўнае багацце акругі — нафта. Здабыча яе расце грамаднымі тэмпамі. Толькі ў 1974 годзе прырост здабычы нафты раўняецца 28 мільёнаў тон.

Знаходзяцца тут таксама велізарныя запасы газу. З многіх скважын газ згарае без карысці. Аднак у гэтым годзе 2 мільярды кубаметраў паплыве па трубах.

У акрузе добра пастаўлены лесанарыхтоўкі. Здабываецца тут 10 мільёнаў кубаметраў драўніны ў год.

Акруга ў 85 працэнтах ахоплена тэлебачаннем. У 1975 годзе тэлевізійныя перадачы дойдуць да ўсіх закуткаў гэтага края.

У камітэце паказваюць нам некалькі дакументальных фільмаў аб акрузе. Бачым геолагаў, якія працуюць у хмарах камароў і машкары. У кожнага на твары сетка, якую тут называюць накамарнікам. Яна бароніць чалавека ад насякомых.

Спецыфіка акругі праяўляецца і ў тым, што тут вельмі мала дарог. У сувязі з гэтым людзі кожны дзень на работу і з работы лётаюць на верталётах. Найбольшае месцазнаходжанне нафты знойдзена тут над возерам Саматлор, паверхня якога каля 1 тысячы кв. км. Парадокс гэтага раёна заключаецца ў тым, што кругом поўна вады, але няма чаго піць. Вада тут балотная, гнілая або з прымессю нафты. Ваду трэба вазіць здалёк верталётамі.

Кругом страшэнная гразь. У некаторых месцах можа прайсці машына з шырокімі гусеніцамі, у іншых — толькі амфібіі. Лягчэй людзям працаваць зімой. Марозы тут лютыя. Бываюць і такія, што ломіцца ад іх сталь. Пры іх аднак, замярзае большасць балот, тады тэхніка можа ісці без перашкод.

Праз дзікія балоты людзі пракладаюць дарогі і ўкладаюць трубаправоды, па якіх ужо плыве нафта.

Пры выхадзе з будынку ловіць мяне супрацоўнік Цюменскага радыёвяшчання і просіць даць інтэрв'ю. Пасля мясцовы паэт з нацыянальнай меншасці мансі Мікуль Шульгін праводзіць мяне ў мясцовы музей, дзе ў даны момант знаходзяцца ўсе пісьменнікі.

Экскурсавод расказвае, што ўжо 300 гадоў таму назад царызм намагаўся ахрысціць мясцовыя плямёны ханты і мансі. Кожную ахрышчаную сям'ю звальнялі на 5 год ад падаткаў, пастаўак шкур і рыб. Хрысціянства, аднак, слаба прымалася мясцовым насельніцтвам. Нават той, хто перайшоў на хрысціянства, аставаўся верным сваім звычаям, абрадам і маральным нормам.

Даўжэй затрымліваюся пры макеце юрты з аленіх шкур, у якой жыла адна або дзве сям'і ханты ці мансі. Юрта выканана салідна і з усіх бакоў высцелена шкурамі. Зверху шкуры прыкрываліся яшчэ бярозавай карой.

Макет юрты. У такіх юртах жылі ханты і мансі.

Ёсць у музеі цікавыя няхітрыя прылады, якімі паслугоўваліся мясцовыя чараўнікі — шаманы. Мелі яны вялікі ўплыў на людзей. Без іх не адбылося ні нараджэнне дзіцяці, ні вяселле, ні смерць чалавека.

Не ўдалося мне больш шырока пазнаёміцца з экспанатамі, бо амаль сілай выцягнула мяне карэспандэнт Табольскага радыё і прымусіла запісацца на плёнку. Нельга было адмовіцца. Гэта ж быў дзень свята адраджэння Польшчы. І такім чынам на працягу адной гадзіны даў я два інтэрв'ю.

Алесь Барскі

PONIEDZIAŁEK 9.XII.
12.45 Tech. Rol. Mat. 13.25 Mech. rol. 15.55 NURT — Nauki polit. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci. 17.30 Echo stad. 17.55 Kur. Lub. 18.10 Śpiewa E. Igras. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Szare na złote. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr TV: H. Ibsen „Hedda Gabler". 22.05 Dziennik. 22.20 Portret Picassa — film dok. franc. 23.20 Oferty.

WTOREK 10.XII.
6.30 Tech. Rol. Mat. 7.00 Mech. rol. 10.00 Dla szkół: (kl. IV) J. pol. M. Konopnicka. 10.20 Puccini — film wł. 12.00 Dla szkół: (kl VIII) Hist. W przededniu wojny. 12.30 Arsen Lupin — film. franc. 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Tech. Rol. Bot. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci. 17.10 Sylwetki X Muzy — D. Olbrychski. 17.40 Studio Tel. Mł. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Sezam. 19.10 Przyp., radz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Arsen Lupin — film franc. 21.15 Sport. 21.25 Interstudio. 22.05 Dziennik. 22.20 Kabaret starszych panów.

ŚRODA 11.XII.
6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Bot. 9.00 Dla szkół: (kl. VII). Chem. Mieszanina a związek chemiczny. 9.35 Maria Candelaria — film fab. hiszp. 11.05 Dla szkół: (kl VIII) Fiz. Magnesy, elektromagnesy i pole magnetyczne. 12.45 Tech. Rol. Fiz. 13.25 Upr. rośl. 15.55 NURT — Ped. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla mł. widzów. 17.10 Inf., Tow., Prop. 17.20 Los. Mał. Lot. 17.30 Słomiany wdowiec — film jugosł. 18.00 Kr. Warsz. i Maz. 18.20 Słuchanie ciszy — impresja film. 18.30 Z udziałem Zakładów CHEŁMEK, FSO, ZAMECH. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Maria Candelaria — film fab. hiszp. 21.50 Dwie strony medalu. 22.20 Dziennik. 22.35 Sport. 22.45 Szkice o miłości.

CZWARTEK 12.XII.
6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Upr. rośl. 9.00 Dla szkół: (kl. VIII i I lic.) Przysposob. obr. Obrona przeciwchemiczna. 10.00 Dla szkół: (kl VI) Hist. Renesansowy Zamek Zygmuntów; 11.05 (kl. VII) J. pol. A. Mickiewicz. 11.40 Chłopak i dziewczyna — film fab. radz. 12.55 Dla szkół: (kl. II—IV lic.) J. pol. Ballada. 13.45 Tech. Rol. Chem. 14.30 Tech. Rol. Hod. zwierz. 15.00 Mat. w szkole. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Ekran z bratkiem. 17.40 Rep. z VIII Fest. Pianistyki Pol. w Słupsku. 18.10 Kr. Warsz. i Maz. 18.30 Poligon. 19.00 TEST — Sł. Ekonom. 19.15 Przyp., radz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr Sensacji: P. Quentin „Jego dwie żony". 21.30 Czym żyje świat. 22.00 Sport. 22.10 Wieczory Krakowskie. 22.55 Dziennik.

PIĄTEK 13.XII.
6.30 Tech. Rol. Chem. 7.00 Hod. zwierz. 9.00 Dla szkół: (kl. V) Geogr. — Na słonecznej Riwierze. 10.00 Sława — film fab. CSRS. 11.05 Dla szkół: (kl. II) W leśniczówce. 12.00 Dla szkół: (kl. II lic.) Wych. ob. Wynalazcy i ich pomysły. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Hist. 15.55 NURT — Filoz. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Pora na Telesfora. 17.15 Wych .fiz. receptą na zdrowie. 17.40 Spotkanie z Z. Broniarkiem. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Historie biblijne cz. V. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr TV: T. Nowak „A jak królem a jak katem będziesz". 21.30 Panorama. 22.10 Sport. 22.20 Kaprysy Paganiniego. 22.35 Dziennik.

SOBOTA 14.XII.
6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Hist. 10.00 Dla szkół: (kl. VII) Zoolog. Świat owadów. 10.35 Gdzie jest wasz dom — film fab. radz. 13.45 Tech. Rol. Mat. 14.15 Upr. rośl. 14.50 Pr. dnia. 14.55. Pr. I proponuje. 15.10 Red. Szk. zapowiada. 15.20 Kr. Warsz. i Maz. 15.40 Inf. Wyd. 16.00 Dziennik. 16.10 Sobótka. 16.30 Harcerskie popołudnie. 17.20 Brazylia nieznana. 17.45 Światłoczuły notatnik. 18.15 Wariacje bez tematu. 18.30 Pegaz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.20 Major Dundee — film fab. USA. 22.25 Dziennik. 22.45 Sport. 22.55 Wszystko za wszystko — Dyr. Domów Centrum A. Kostrzewski.

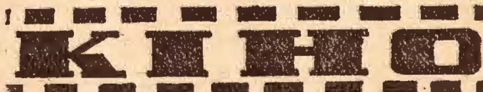
NIEDZIELA 15.XII.
6.30 Tech. Rol. Mat. 7.00 Upr. rośl. 7.30 Kurs Rol. 8.00 Przyp., radz. 8.10 Alarm przeciwpoż. trwa. 8.20 Now. w domu i zagr. 8.45 Bieg po zdrowie. 8.55 Pr. dnia. 9.00 TELERANEK. 10.30 Antena. 10.50 Tajemnica starego meczetu — film fab. radz. 12.15 Dziennik. 12.35 Pr. dla wsi. 12.50 TELETEKA MELOMANA. 13.20 Nie tylko dla pań. 13.55 Dla dzieci. 14.45 PANORAMA XXX-LECIA: Katowice — Warszawie — teletur. 15.45 Los. Toto-Lot. 16.00 Lektury Pegaza. 16.10 W starym kinie. 17.15 Refleksje ob. 17.30 BANK BANKÓW. 18.15 Sport. 19.15 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Bajka dla dor. 20.25 Puccini — film wł. 21.30 Pojedynek — II runda Sz. Kobyliński — B. Ładysz. 22.30 Sport.

PIĄTEK 6.XII. — 8.00 Spektakl. 15.10 Spektakl dla dzieci. 17.30 Międzynar. zaw. w jeździe figur. na lodzie. 19.30 Śpiewa Guliajew. 20.30 Sport. Zapasy.

SOBOTA 7.XII. — 8.30 Pr. muz. 9.00 Białe i czarne. 10.45 Film dla dzieci. 10.55 Przegląd międznar. 11.15 Koncert. 15.30 Filmy anim. 17.15 Koncert piosenki radz. 17.50 Film fab.

NIEDZIELA 8.XII. — 9.00 Spektakl. 14.00 Panorama międzynar. 14.30 Pr. muz. 15.00 Klub film. 16.40 Spektakl muz. 16.15 Film anim. 17.30 Hokej. 20.15 Pr. rozr.

Białowieża Czekamy na ciebie — radz. 10—11. Dowódca łodzi podwodnej — radz. 12—13. Franklin doktor — jugosł. 14—15.

Czyże Nie drażnić cioci Leontyny — fran. Wielka, większa i największa — pol. 11—15.

Dubicze Cerkiewne Spragniona miłości — węg. Nie ma mocnych — pol. 11—15.

Gródek Pójdziesz ponad sadem — pol. 14—15.

Kleszczele Orzeł w klatce — jugosł. 10—11. Jak rozpętałem II wojnę światową — pol. I, II i III cz. 12—15.

Michałowo Bubu z Montparnasse — włosk. 10—11. Audiencja — włosk. 12—13. Samuraj i kowboje — franc. 14—15.

Mielnik Oszukany — USA 11. Bitwa nad Neretwą — jugosł. 14—15.

Milejczyce Przystań — pol. 10—11. Swobodny oddech — węg. 12—13. Janosik — pol. 14—15.

Narew Ned Kelly — USA. Piekło i niebo — pol. 11—15.

Narewka Był sobie glina — franc. Na niebie i na ziemi — pol. 11—15.

Nurzec Oczyma przyjaciół — pol. 10—11. Pójdziesz ponad sadem — pol. 12—13. Iwan Wasiljewicz zmienia zawód — radz. 14—15.

Orla Echa dawno minionych dni — radz. Bułeczka — pol. 11—15.

Rajsk Pippi w kraju Taka Tuka — szwedzki, I pozdrawiam jaskółki — czeski, 11—15.

Suchowola Zapis zbrodni — pol. Życie dla miłości — węg. 11—15.

B.Z.Graf. zam. 3473 O-3

(Працяг са стар. 1)

БЕЛАРУСКАЯ КУХНЯ Ў БЕЛАСТОКУ

Ну, але самае галоўнае: што можна ў рэстаране „Гродна“ з'есці?

Элегантна выдадзенае меню мае шматабяцаючы змест. Пераважаюць, зразумела, чыста беларускія стравы. Ёсць тут мачанка з бульбай і верашчака, свініна па-барысаўску і шніцэль па-гродзенску, пячонка па-гомельску і рыбацкі рулет. Можна паесці беларускі боршч і кіслую капусту з грыбамі або з грэцкай кашай, булён з калдунамі ці малочны суп па-магілёўску, а ў сезоне можна будзе пакаштаваць халаднік па-мінску.

Як у мастацтве дрэва, так у кухні беларускай галоўным, падставовым элементам з'яўляецца бульба. Дык будзе тут і бульбяная бабка, і бульбяныя пампушкі, і кракеты, і бульбяныя бліны, і беларускія капыткі.

З мучных страў можна будзе пасмакаваць аладкі з яблыкамі, пірог з капустай, печаныя піражкі з капустай і грыбамі, ну, але перш за ўсё пышныя беларускія бліны.

На салодкае можна з'есці печаны яблык, скаштаваць распаўсюджаныя і на Беласточчыне беларускі кісель і кулагу.

Уся рэцэптура — з Беларусі. Прыязджаюць тaксама з Гродна беларускія повары, якія перадаюць свае веды і вопыт польскім майстрам кухні. Нашы — ездзяць на навуку ў Гродна.

Беларуская кухня ў Беластоку была прынята жыхарамі горада з вялікім энтузіязмам. Ці апраўдае, аднак, нашы надзеі? Бо добры пачатак — справа вельмі істотная, але не менш важнай справай з'яўляецца выдатная якасць далейшай працы і апраўданне даверу кліента. Рэстаран жа I катэгорыі, і можна ад яго спадзявацца першакласнай працы.

Спадзяемся, што многія з нашых чытачоў, якія, хаця і не жывуць у Беластоку, наведваючы наш горад, не прамінуць нагоды, каб пакаштаваць беларускія стравы. А заадно раз у тыдзень змогуць паслухаць тут беларускія песні і паглядзець беларускія танцы ў выкананні мастацкага калектыву гарадскога аддзела БГКТ.

Ада Чэчуга

Фота А. Карпюка

Інструментальная група.

Дрэва, лён і... прыгожыя афіцыянткі.

Сустрэчы з землякамі

Я са Скупава, — пачаў Васіль Ціханюк. — Мае бацькі Нікан і Ксеня — па сённяшні дзень займаюцца там невялічкай гаспадаркай, якая для пяці душ давала вельмі скромнае ўтрыманне. І ўсё ж дзеці, а было нас пяцёра, мусілі вучыцца. Я і два мае родныя браты хутка зразумелі, што можам разлічваць толькі на ўласныя сілы і нейк самастойна трэба нам прабівацца праз жыццё. Брат Сяргей абсталяваўся ў Нараўцы, Сцяпан знайшоў працу ў Чартаеўскім заатэхнікуме, я, як бачыце, апынуўся аж у Аполі.

Са Скупава ў Аполе

— Як гэта здарылася? — не стрымаў я сваёй цікавасці.

— Пачатковую школу, — прадужаў ён свой расказ, — закончыў я ў Скупаве і паступіў у Гайнаўскі беларускі агульнаадукацыйны ліцэй. Быў гэта цяжкі перыяд у маім жыцці. Да школы далёка, а на тое, каб наняць мне настаянную кватэру ў Гайнаўцы, у бацькоў не хапала грошай. Аднак вучыўся, а пад уплывам навукі памалу ператвараўся я з вясковай лічыкні ў гарадскога матыля. Маё Скупава, а нават і Гайнаўка пачыналі быць цеснымі для маіх імкненняў і мараў я аб Ікаравых узлётах.

У ліцэі я быў самы лепшы матэматык і марыўся мне прафесія канструктара тэхнічных ракет або архітэктара. Аднак жыццё крыху інакш пакіравала маімі марамі. Пасля матуральнага экзамена ў 1959 годзе я стаў студэнтам двухгадовай Настаўніцкай студыі ў Элку. Гэта было абумоўлена імкненнем, каб як найхутчэй стаць „на ўласныя ногі“ і пазбавіць бацькоў ад цяжару майго ўтрымання. Пасля я яшчэ два гады настаўнічаў у Гайнаўскай пачатковай школе № 2 і ўрэшце адправіўся ў Аполе, дзе паступіў на факультэт рускай філалогіі, хаця ў ліцэі не любіў гуманітарных навук. Выбраў Аполе, бо там гарантавалі інтэрнат і стыпендыю. Уступныя экзамены здаў на выдатна, а пасля абароны магістэрскай працы кіраўніцтва Вышэйшай педагагічнай школы запрапанавала мне астацца ў якасці выкладчыка рускай мовы і асістэнта на кафедры рускай мовы. Я згадзіўся, бо Аполе мне спадабалася. Горад не надта вялікі, спакойны, прыгожы, цэлы сярод дрэў і кветак. Педінстытут знаходзіцца на ягo акраіне, у новых гмахах. Тут недалёка атрымаў я кватэру. Тут жа знайшоў сабе кандыдатку ў жонкі. Яна таксама выпускніца Апольскага педінстытута і русіцыстка. Разам працуем на кафедры.

— Ці цяжка было стаць філолагам вам, калі да філалогіі ў вучнёўскія гады не праяўлялі ніякага зацікаўлення?

— А ведаеце, нават у інстытуце я не захапіўся літаратурай. Я стаў мовазнаўцам. У гэтай галіне філалогіі патрабуецца амаль матэматычная дакладнасць. **Сваю магістэрскую працу прысвяціў я вывучэнню гаворкі Скупава. Сабраны мною моўны матэрыял безагаворачна даказвае, што скупаўская гаворка належыць да паўночнага адгалінавання беларускай мовы.** Пра асаблівасці гэтай гаворкі напісаў я два артыкулы, якія паявіліся ў навуковых сшытках нашага інстытута і былі прыхільна ацэнены выдатнымі спецыялістамі. Трэцяй мой навуковы артыкул адносіцца да мясцовых назваў Белавежскай пушчы. Гэта частка маёй доктарскай дысертацыі, якую прысвячаю вывучэнню мясцовых назваў Гайнаўскага, Бельскага і Сямяціцкага паветаў.

— Чым займаецеся ў так званы свабодны час?

— Свабоднага часу ў мяне няма. Апрача дыдактычных і навуковых заняткаў, шмат месца ў маім штодзённым жыцці займае грамадская дзейнасць. Хопіць толькі прыгадаць, што я член інстытуцкага камітэта партыі, што выконваю абавязкі арганізацыйнага сакратара партыйнай арганізацыі філалагічна-гістарычнага факультэта, што з'яўляюся членам гарадскога і паявятовага праўлення Таварыства польска-савецкай дружбы, што ўжо трэці год прымаю ўдзел у працы наборчкай камісіі, што кірую прафсаюзнай камісіяй інстытута па культурна-асветнай дзейнасці.

Тут, у Аполі, асабліва адчуваецца сардэчная прыхільнасць да беларусаў і Беларусі. Вось пры студэнцкім гуртку ТППР існуе беларуская секцыя, члены якой наладжваюць вечарынкі, канцэрты і лекцыі, прысвечаныя Беларусі. Нейкі час наш інстытут супрацоўнічаў з Гродзенскім педінстытутам. Нашым студэнтам чытаў лекцыі прафесар з Мінска. А я ў лістападзе г.г. па накіраванні Міністэрства вышэйшай адукацыі выязджаю на 9 месяцаў у Мінск, каб закончыць сваю доктарскую дысертацыю...

— Ці можна сказаць, што збыліся вашы школьныя мары?

— Жыццё накіравала іх у зусім іншыя каляіны, аднак я адчуваю сябе шчаслівым чалавекам.

Віктар Рудчык

фота аўтара

Наш зямляк магістр Васіль Ціханюк перад сядзібай Вышэйшай педагагічнай школы ў Аполі, дзе ён працуе.

40 ГАДОЎ ТВОРЧАЙ ПРАЦЫ ЯНА ГУШЧЫ

Сорак гадоў таму назад, у 1934 годзе, Ян Гушча апублікаваў свой першы верш на старонках часопіса моладзі сярэдніх школ „Kuźnia młodych“.

З гэтай нагоды рэдакцыя лодзінскага культурнага інфарматара „Kalejdoskop“ звярнулася да Яна Гушчы з просьбай даць інтэрв'ю.

— Яшчэ будучы віленскім студэнтам, друкаваў я пераклады твораў Чэхава, Зошчанкі. У „Kurierze Wileńskim“ змешчана нешта з Ахматавай, таксама з беларускіх паэтаў, — сказаў Ян Гушча. — Перакладанне лічыў я ўдасканальваннем прафесіі або дапаўненнем сваіх прыватных паэтычных патрэб (...)

— Найчасцей перакладаю беларускіх і рускіх паэтаў. (...)

— Мушу пахваліцца ініцыятывай літаратурнага супрацоўніцтва паміж Лодздзю і Мінскам — дзякуючы добразычлівасці вядомага празаіка, а тады адначасова і выдаўцы, Вяслава Яжджынскага, паявілася на польскай мове першая анталогія беларускай паэзіі. А ў мінулым годзе — выбраныя творы Максіма Багдановіча. Мелі гэтыя кніжкі энтузіястычную, мо нават і занадта пахвальную рэцэнзію ў „Twórczości“. Іншыя былі крытычнымі.

У гэтым годзе выйдзе з друку выбар пасляваенных беларускіх апавяданняў, напісаных дваццацю аўтарамі. Дырэктар Лодзінскага выдавецтва — пан Марэк Гарліцкі паказаў мне графічнае афармленне тома: можна мець надзею, што ў эдытарскіх адносінах кніжка будзе мець добры выгляд.

— Якія Вашы намеры ў галіне перакладаў? — пытае „Kalejdoskop“.

— Мае намеры залежаць ад выдаўца. Вельмі хацелася б — мінула ўжо некалькі гадоў, сам маю крытычны погляд на анталогію, ну і загнездзіўся я ў беларускай паэзіі, бо такія справы таксама патрабуюць часу — вось хацеў бы выдаць значна зменены, узбагачаны новымі перакладамі, без шматлікіх тэкстаў з папярэдняй — менавіта анталогію беларускай паэзіі. Але гэта толькі мары.

— Чаму толькі мары? — непакоіцца „Kalejdoskop“.

— Кніжкі — прынамсі некаторыя — дрэнна прадаюцца. Здарылася так, што ў чэрвені даведаўся я ад некалькіх русістаў, украіністаў і беларусістаў — адзін у Лодзі, адзін ва Уроцлаве, двое ў Варшаве — што яны дарэмна шукалі па кнігарнях кніжку твораў Багдановіча. Недзе ж гэты добра выданы том ляжыць. Пасля ўся віна зваліцца на Багдановіча, што не купляюць яго. Але ж гэта выдатны паэт... Значыць вінаватым застанецца, хутчэй за ўсё, Гушча... Ведаеце, што сказаў некалі Ян Бжэхва? Ногі кніжцы дарабляе выдаўца. Гэту паговорку Бжэхвы трэба актуалізаваць, дапоўніць: „...і Дом кніжкі“.

У мінулым годзе Ян Гушча гасціў у Беластоку. Меў шмат аўтарскіх вечароў, але самым цікавым, самым хвалюючым быў ягоны аўтарскі вечар у клубе Беларускага таварыства ля вуліцы Варшаўскай 11. Наш выдатны сябра адзначыў тады 35-годдзе выхаду ў свет сваёй першай кніжкі, „Балады аб падарожных“, выдадзенай на сродкі Віленскага аддзела Прафесіянальнага саюза польскіх пісьменнікаў (1938 г.).

Пажадайма Юбіляру моцнага здароўя і спору ў працы!

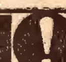
Сакрат Яновіч

Коласаўскі апэль

У Гайнаўскім беларускім ліцэі класы змагаюцца за званне гаспадара школы. Кожны клас дзяжурыць адзін месяц. Дзяжурны клас на кожны панядзелак падрыхтоўвае апэлі. Нядаўна клас IV «б» падрыхтаваў апэль аб беларускім народным паэце Якубе Коласу. Вучні прачыталі аўтабіяграфію паэта, чыталі яго вершы і ўрыўкі з паэмы «Новая зямля», у якой Я. Колас апісаў уласнае жыццё.

Усе вучні слухалі коласаўскі апэль з вялікім зацікаўленнем і, несумненна, спрыяў ён паглыбленню ведаў аб вялікім паэце.

Ніна Петручук,
Гайнаўскі беларускі ліцэй.

(Працяг са стар. 1)

Семяноўскае мора

сучаснай сельскай гаспадарцы і сялянам толькі ўручыць ключы да гатовых аб'ектаў.

— Ці вадасховішча будзе таксама аб'ектам адпачынку?

— Так, і нават значным. Праектнае бюро горадабудаўніцтва пры Ваяводскім упраўленні ўжо апрацавала багатую праграму загаспадарвання вадасховішча. Прадбачваецца пабудова цэнтраў адпачынку і воднага спорту ў ваколіцах вёсак Боўтрыкі, Семяноўка і іншых гідратэхнічных аб'ектаў, мы будзем узводзіць гасцініцы, гаспадарчыя будынкі, сталоўку.

— У якім стане цяпер знаходзіцца надрыхтоўка да гэтай вялікай пабудовы?

— Задума гэтай сапраўды вялікай будоўлі паўстала даўно і падрыхтоўка да яе вядзецца не адзін год. Для прыкладу, назіранні над колькасцю сплываючай вады ў верхняй Нарве вядуцца ўжо на працягу 20 гадоў. Яны паказваюць, што гэтаму гідратэхнічнаму аб'екту не будзе пагражаць недахоп вады. Цэлы комплекс навуковых прац пад наглядам Цэнтральнага бюро водных і меліярацыйных даследаванняў правялі навуковыя працаўнікі Сельскагаспадарчай акадэміі і Палітэхнічнага інстытута ў Варшаве, а таксама Інстытута зялёных угоддзяў. Неўзабаве будуць закончаны апошнія, фінальныя ўжо, працы над тэхнічным праектам будоўлі. Галоўным выканаўцам будзе наша прадпрыемства, і гэтае заданне нам пад сілу. Прыступім да яго поўным фронтам ужо ў 1976 годзе, а да 1980 года намерваемся выканаць 80-90 прац. усіх прац і аб'ектаў. Вось гэтай восенню мелі мы прыступіць да геалагічнай разведкі, але, як на зло, Нарва разлілася і трэба будзе пачакаць з бурэннем да замаразкаў.

І на самай справе, сёлета восенню ў верхнім цячэнні ракa Нарва разлілася ў такое возера, што процілеглыя яго берагі ледзь вокам сягнеш. Прамоклыя да ніткі ад праліўных дажджоў, прыселі над ім Бандары, Рыбакі, Боўтрыкі, Бахуры, Буды, Цісоўка, Бярэзіна, Баб'я Гара, Семяноўка, Лука — сярод іх аж шэсць вёсачак на „б", нібы тут іменна быў цэнтр колішняй Польшчы „Б". У міжваенны перыяд былі, напэўна, больш глухія і адсталыя куткі ў краіне, але і ў гэтых ваколіцах людзям нясоладка жылося. Вузкія палосачкі пясчанага поля ды прынараўскія багны, з якіх траву трэба было выносіць на насілках ці ў рэзгінях, брыдучы па пояс у іржавай топелі. Адно пры народнай уладзе сюды прыйшло электрычнае святло, пралеглі шасейныя дарогі, непараўнальна павысіўся ўзровень жыцця. Але найбольшыя пераўтварэнні ў гэтым куточку Беласточчыны пачнуцца толькі цяпер.

Мікалай Гайдук

КРАЯЗНАЎЧЫ СЛОЎНІК

Азерскія

Маленькая вёсачка ў 4-5 км на паўднёвы ўсход ад мястэчка Крынкі Сакольскага павету, што ляжыць сярод палёў і невялікіх пералескаў. У ёй 12 гаспадарак і каля 60 жыхароў.

Жывуць тут **Алекша, Анікей, Гудоль, Зелянкевіч, Лапінскі, Стадольнік** і аж пяць сем'яў **Семянякаў.**

Мясцовыя тапанімічныя назвы палеткаў: **Загуменкі, Далэ, Грабовікі, Глініска, Глыбокі Дол, Баравіна;** лугоў: **Лужок, Луг, Сярэдні Луг, Лазовік, Прапалаўшчына, Цясовік, Шыйка;** лясоў: **Грабовік, Прапалаўшчына;** узгоркаў: **Лыса Гара і Раскопніца.** Рэчак, ручаёў і азёраў няма.

Азерскія — вёсачка маладая, яна паўстала недзе пасля адмены прыгоннага права ў 1861 годзе. Іменна тады вёска **Азраны Вялікія** атрымала тут **надатак,** і група сялян перасялілася сюды. Хоць вёсачка і не старая, але мае сваё багно, а ў ім — сваіх чарцей. Аднойчы падвыпіўшага Лапінскага **нячысты** вадзіў усю ноч па дрыгвястым Лузе. Раніцай жа людзі бачаць: сядзіць Лапінскі раздзеты да бялізны на камені пасярод Луга і крычыць на ўсё горла „Людкове, ратуйце!"

У час апошняй вайны разгарэўся тут **жорсткі бой** паміж немцамі і наступаўшай часцю Савецкай Арміі. Загінуў савецкі разведчык і ўвесь разлік палявой пушкі. Вёска згарэла.

Зямля тут нядрэнная. Пасля камасацыі і пры прымяненні штучных угнаенняў родзіць добра нават на колішніх яловых пагорках. Але горшая справа з лугамі. Азерскія, праўду кажучы, не маюць сенажацей. Абшчынны 20-гектаровы **выган** ляжыць няўдобіцай, а калі б ён быў падзелены, кожны гаспадар меў бы каля 2 га дасканалага сенакосу або добрай пашы. Нялёгкая справа ў Азерскіх таксама з **вадою.** Вось нават і летась навакольныя далінкі і лужкі ператварыліся ў абшырныя азёры, а ў глыбокіх на 40 кругоў калодзежах вады, як на лякарства, ледзь паўвядра пачэрпнеш. Гмінныя і павятовыя ўлады абяцаюць, што ў 1975 годзе будзе пабудаван у вёсцы глыбінны калодзеж. Аднак дагэтуль няма ніякіх заўважальных прыкметаў, каб абяцанне ў вызначаным тэрміне было выканана. Гаспадаркі тут моцныя, людзі гадуюць многа жывёлы, і вада для іх — гэта першая ўмова павышэння сельскагаспадарчай прадукцыі.

З Азерскіх паходзіць **Уладзімір Семяняка** — бацька вядомага сучаснага беларускага **кампазітара Юрыя Семянякі.** Будучы кампазітар бываў тут часта ў 1940-41 гадах, калі займаўся па класу фартэпіяна ў тагачасным Беластоцкім музыкальным вучылішчы. Блізкі родзіч бацькі Юрыя Семянякі **Мікалай Семяняка** паказваў мне нават захаваны **падмурак** дома дзеда аўтара оперы **„Калючая ружа",** музыкальнай камедыі **„Рабінавае маніста",** многіх інструментальных твораў і музыкі да п'ес і кінафільмаў, а таксама чароўных мелодый **„Ой, шумяць лясы зялёныя", „Явар і каліна", „На зямлі маіх бацькоў"** і дзесяткаў іншых папулярных беларускіх песень.

Моладзь з Азерскіх ахвотна горнецца да навукі. **Лявон Семяняка** закончыў Торунскі універсітэт і цяпер працуе ў Беластоку. **Юльян Семяняка, Зінаіда Альшэўская, Чэслаў і Здзіслаў Стадольнікі** закончылі сельскагаспадарчыя тэхнікумы і працуюць у ПГР-ах, **Альфрэда Гудалеўская** — выпускніца Тэхнікума малочнай прамысловасці. Многія яшчэ вучацца ў сярэдніх школах Беластока.

Прыемныя гэтыя Азерскія, толькі даехаць у іх амаль немагчыма — дарогі тут надта дрэнныя

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

ЗБІРАЕМ ПЛАДЫ ВОСЕНІ

З вялікім поспехам прайшла сёлета маладзёжная акцыя пад назвай „Збіраем плады восені" на Беласточчыне. Члены ЗСМВ дапамаглі сабраць бульбу, буракі, рэпу перш за ўсё там, дзе іх дапамога была неабходнай. На ўліку былі перш за ўсё інваліды, адзінокія пажылыя жыхары вёскі, удовы і ўдаўцы. На час капання бульбы былі арганізаваны шматлікія вясковыя дзяцінцы

У Беластоцкім павеце найлепш дзейнічалі яны ў Васількове (вяла дзяцінец Крыстына Стэфанчук), Рафалоўцы (Дарота Шыманюк), Дарожках (Тэрэса Сухаверская), Новым Александрове (Ядзя Цыльвік), а таксама ў Валілах, Лубніках, Заблудаве.

На Сакольшчыне дзяўчаты апекаваліся дзяцьмі ў Янаве (вяла дзяцінец Марыяна Гадомская), Карыціне (Галена Сабалеўская), Крукоўшчыне (Анна Макарэвіч), Багушах (ЛіляНалівайка), Вайноўцах (Анна Крышэнь), Кузніцы (Ядвіга Байко). Былі арганізаваны яшчэ дзяцінцы ў Генюшах, Смалянцы, Залессі і іншых вёсках.

На Гайнаўшчыне асаблівай увагай ЗСМВ-оўцаў карысталіся дзяцінцы ў Дабрывадзе (вяла яго Марыя Клімовіч), Навасадах (Марыя Ляшчынская), Махнатым (Галіна Кот), Белавежы (Анна Шпаковіч).

Юнакі і дзяўчаты шмат папрацавалі перш за ўсё на полі сваіх падапечных, сельскагаспадарчых гурткоў, сельскагаспадарчых кааператываў, ПГР. Іх дапамога была вельмі карыснай.

На Дуброўшчыне праявілі сваю актыўнасць перш за ўсё члены ЗСМВ у Ячне, Ружанастоку, Сухаволі, Капцёўцы, Вульцы, Звяжынцы, Старажынцах.

У Сакольскім павеце ЗСМВ-оўцы дапамаглі сабраць ураджай сялянцы Юліі Філановіч, дапамаглі ўсім патрабуючым рук да працы ў Стараўлянах, Камёнцы, Юрашах, Багушах, Баброўніках, Смалянцы, Крукоўшчыне, Красным, Паўночным Востраве.

Актыўны ўдзел у капанні бульбы прынялі школьныя гурткі ЗСМВ. Вучні ЗСМР у Міхалове (Беластоцкі павет) капалі бульбу ў ПГР Геранімова. Моладзь з ЗСР у Белавусах, Карыціне і Янаве (Сакольскі павет) капала бульбу на полі ВПГР у Макаўлянах. Школьнікі з ЗСР у Дубінах і Кляшчэлях (Гайнаўскі павет) не паскупілі сваіх сіл пры капанні бульбы ў сельскагаспадарчым кааператыве Бельшчына і на полі сялянкі Аляксандры Дудалевіч, жыхаркі Кляшчэляў.

На Гайнаўшчыне ў руплівы час капання буракоў і бульбы з вялікай дапамогай прыйшлі патрабуючым рук да працы члены ЗСМВ у Міклашэве. Варта прыгадаць, што ў мінулым годзе заваявалі першае месца ў ваяводстве ў акцыях „Кожны колас на вагу золата" і „Збіраем плады восені" і атрымалі высокую ўзнагароду.

Я. Цялушэцкі

Беларуская ЛІТАРАТУРА — АЛЯКСАНДР БАРШЧЭЎСКІ

Нашаніўская пара

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ — ЧАСТКА XXIX

Феміністычная тэматыка і лірыка кахання. Прадметам сённяшняй характарыстыкі будуць вершы Багдановіча, прысвечаныя мацярынству: „Шчасцем яна аж да краю", „Прычасціўся целу мацеры", „Пачуццю цёмнаму падлеглая", „Цёмнае неба начное", „Да вагітнай", „Трыялет", „Як хораша, калі дзіцё", „Праклянце вагітнай", „З енкам дзіцё ты раджаеш", „Без сіл, уся ў пату, як белы снег, блядна", „Пасля радзін ты ўсё штодня марнееш", „Смертию смерть поправ", „Тым вянкі суворай славы", „Белы крыж, пліта, пад ёй — магіла".

Амаль усе названыя вышэй вершы ўвайшлі ў цыкл „Каханне і смерць". Мы ўжо гаварылі аб парадаксальнасці такога загалоўка, паколькі ўсе пачуццё кахання звязваюць з радасцю, з аптымізмам, з надзеяй, з жыццём. Багдановіч адчуваў каханне інакш.

У Вершах „Да вагітнай", „Трыялет", „Як хораша, калі дзіцё", „Без сіл, уся ў пату, як белы снег, блядна", „Прычасціўся целу мацеры" дамінуе элемент задавальнення і аптымізму.

Вагітнай называў Багдановіч жанчыну цяжарную. У творы „Да вагітнай" пахваляе ён унутраную гармонію і спакой цяжарнай жанчыны. Параўноўвае яе цяжарнасць з зернем у коласе, яе жывот з цёмнай і цёплай калыскай. Для паэта фізічная структура жаночага цела, плод дзіцяці і настрой маці складае гарманійную прыгожую цэласць. З яшчэ большай свабодай і лёгкасцю трактуе Багдановіч мацярынства ў вершы „Трыялет". Можам нават гаварыць аб наяўнасці ў гэтым творы элементу далікатнага гумару. Паслухайма гэты верш:

„Дзераўлянае яечка
Ты ўдаеш сабой зусім.
Адчыні яго, — а ў ім
Дзераўлянае яечка.
Гэтак сама чалавечка
Затаіўшы ў нетрах, тым
Дзераўлянае яечка
Ты ўдаеш сабой зусім".

Гэтая лёгкасць захоўваецца і ў вершы „Як хораша, калі дзіцё". Твор, аднак, ад пачатку да канца ўтрыманы ў сур'ёзным тоне. Колькі ж аднак у ім гарэзлівасці, залётнасці і кахання да таго чалавека, які мае нарадзіцца! Верш мае выключна феміністычны характар. Чытаючы яго, здаецца, што не мог яго напісаць мужчына, што нарадзіўся ён з кахання і надзеі жанчыны.

„Як хораша, калі дзіцё
Пад сэрцам ціха зварухнецца,
І ўраз па целу разліецца
Яшчэ нязвычнае чуццё.
Душа — ў салодкім палусне,
І кажуць знакі чалавечка:
„Я — пцечык, ты — маё гняздзечка,
Не руш, не руш, не руш мяне!"

Так, у гэтым вершы Багдановіч прамовіў ад імя маткі, ад імя яе фізічнага нутра, ад імя яе душы і ад імя дзіцяці.

Формай аптымістычнай ілюстрацыі мацярынства з'яўляецца таксама верш „Без сіл, уся ў пату, як белы снег, блядна". Першы і другі радкі верша:

„Без сіл, уся ў пату, як белы
снег, блядна,
На злітаю крывёй і змятай
караваці" —

здавалася б, прадвяшчаюць драматычныя падзеі. Наша боязнь, аднак, не пацвярджаецца далейшым зместам твора. Напружанасць і драматызм прападаюць з верша без следу. Пачынае ў ім дамінаваць радасць, выкліканая шчаслівым нараджэннем дзіцяці. Верш характарызуецца дасканалай вобразнасцю. Напамінае ён сцэны з карцін Адраджэння, якое кланялася з удзячнасцю маці і яе нованароджанаму:

„Ляжыць шчаслівая і жалкая яна,
І аб адным у ёй цяпер дума:
„Я — маці".
Яна збалела ўся. Ёй, можа, ўжо не
жыць.
І усё-ж-ткі радасцю бязмежнай
ззяюць вочы,
А на яе тугіх грудзях ужо ляжыць
Чырвоны, цёпленькі і неяк смешна
смокча".

У вершы „Прычасціўся целу мацеры" маем дачыненне з больш „дарослым" дзіцём, якое напілося матчынага малака, заснула ў калысцы, але ўсё яшчэ лунае над ім ціхая песня той, якая дала яму жыццё і якая марыць аб яго шчаслівай долі.

Усе прыведзеныя вершы глыбока эмацыянальныя. Пісаны яны не розумам, а сэрцам. Не можам сумнявацца, што Багдановіч глыбока любіў дзяцей і гэтая любоў акрэсліла характар усіх аналізаваных вышэй твораў.

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У „Доме кнігі", кнігарня № 9 у Гайнаўцы, вул. 1 Мая 34, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

Лойка Алег, Шчырасць, 1973, стар. 128, цана 3 зл. 70 гр.

Новы зборнік вершаў беларускага паэта сярэдняга пакалення.

Матэвушаў Васіль, Верасы, 1972, стар. 218, цана 6 зл. 80 гр.

Чарговая кніга вершаў аўтара сярэдняга пакалення.

Буйло Канстанцыя, Роднаму краю, 1973, стар. 96, цана 2 зл. 90 гр.

Старэйшая беларуская паэтэса, якой ужо спаўняецца 75 год жыцця і звыш 60 гадоў творчасці, дарыць нам новыя свае творы.

Барсток М. М., Адзінства і разнастайнасць сучаснай беларускай паэзіі, 1973, стар. 208, цана 5 зл.

Праца вядомага беларускага савецкага крытыка і літаратуразнаўцы аб сучаснай беларускай паэзіі і яе напрамках развіцця. Разглядаюцца таксама індывідуальныя стылі творчасці паасобных беларускіх паэтаў.

Кнігарня ахвотна высылае кнігі за паштовым залічэннем. Запатрабаванні кіруйце па адрасу:

„Dom Książki" Księgarnia Nr 9.
17-200 Hajnówka, ul. 1 Maja 34.

(мг)

Харавы калектыў гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку.
Фота Я. Цялушэцкага.

НА НІВЕ БГКТ

ПА-НАРОДНАМУ ВЕСЕЛА І ПРЫГОЖА

Вечарына, што адбылася ў суботу 16 лістапада г.г. у беларускім клубе на Варшаўскай 11 у Беластоку, надоўга застанецца ў памяці членаў калектыву песні і танца беластоцкага гарадскога аддзела БГКТ і прыбыўшых гасцей. А прысвечана яна была дзвюм адметным у жыцці аддзела справам: падвядзенню вынікаў дагэтуляшняй дзейнасці беластоцкіх самадзейнікаў і прысваенню імя іх маладому калектыву.

На ўрачыстасць прыбылі старшыня ГП БГКТ **М. Самоцік,** галоўны рэдактар „Нівы" **Ю. Валкавыцкі,** сакратар ГП БГКТ **Я. Зенюк,** штатныя працаўнікі Галоўнага праўлення нашага таварыства.

Адкрываючы ўрачыстасць і вітаючы гасцей, старшыня беластоцкага гарадскога аддзела **М. Гайдук** заўважыў, што гэтая вечарына з'яўляецца асабліва прыемнай, бо яна прысвечана беластоцкім самадзейнікам, якія задаюць тон культурнай дзейнасці аддзела.

— Ваш калектыў яшчэ вельмі малады, яму няма яшчэ і года, але ён ужо мае значныя мастацкія дасягненні і ўнёс вялікі ўклад у папулярызацыю беларускай народнай песні і танца ў Беластоку і па ўсёй Беласточчыне, — падкрэсліў у сваім выступленні **М. Самоцік.** — У вас ужо звыш 20 выступленняў, якія глядзела каля 30 тысяч чалавек. Вашы канцэрты дастаўляюць многа прыемнасці і ў горадзе і ў вёсцы, а самаахвярнасць, з якой вы аддаецеся народнаму мастацтву, дастойна самай высокай ацэнкі.

Затым тав. **М. Самоцік** уручыў членам калектыву і яго мастацкім кіраўнікам **Э. Жукоўскай** і **Я. Крупе** дыпломы, прызнаныя Галоўным праўленнем БГКТ, а кіраўнік культурна-асветнага аддзела ГП БГКТ **Л. Васілюк** паднясла ім кветкі.

— Дзіця і спявае і танцуе, яго хваляць і абдорваюць, а яно яшчэ не хрышчанае, — заўважае М. Гайдук. — Давайце ж выбярэм кумаў. У народзе так ужо павялося, што за куму просяць дзяўчыну ці маладзіцу прыгожую і багатую, а за кума — хлопца ці мужчыну статнага і дзелавога, каб дзіцяці ў жыцці падмога ды апека была.

І прапануе на куму бухгалтара ГП БГКТ **Галену Мялешка,** а на кума — старшыню ГП БГКТ **Мікалая Самоціка.**

„Дзіця" адабрае прапанову гучнымі апладысментамі.

Спецыяльная камісія па выбару імя распячатвае урну з прапановамі, што была выстаўлена ў клубе ўжо некалькі тыдняў. У ёй аказаўся 41 голас з 35 іменамі. Старшыня камісіі В. Цімашук аб'яўляе вынік:

— **„Каласкі".**

„Дзіцяці" імя падабаецца. Яно так красачна ўзбагачае наш палетак культурна-асветнай дзейнасці: тыднёвік БГКТ — **„Ніва",** бельскі калектыў песні і танца — **„Васілёчкі",** беластоцкі ж — **„Каласкі"...**

Кумы падносяць **„Каласкам"** у дары спецыяльную памятную кнігу-хроніку, у якую будуць упісвацца падзеі з жыцця калектыву. Свае подпісы ў кнізе складаюць кумы, члены калектыву, госці. Кум жадае поспехаў новахрышчанаму на эстрадах. Гучыць звонкае „Сто год!".

За багата застаўленымі сталамі ліюцца народныя „Кума мая кумачка", „Ой, ляцелі гусі з броду", „Люблю наш край". Падымаюцца тосты за калектыў, яго кумаў і мастацкіх кіраўнікоў...
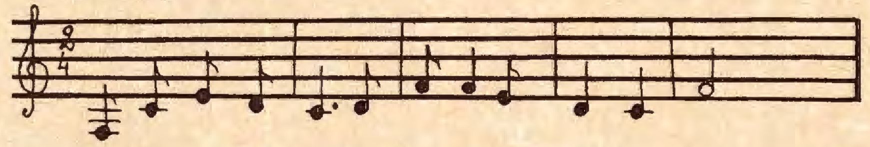
Да світання іграў аркестр **„Каласкоў",** кружыліся пары і звіваліся карагоды, не было канца песням і гульням.

Па-народнаму весела і прыгожа адсвяткавалі свае „хрысціны" беластоцкія **„Каласкі".**
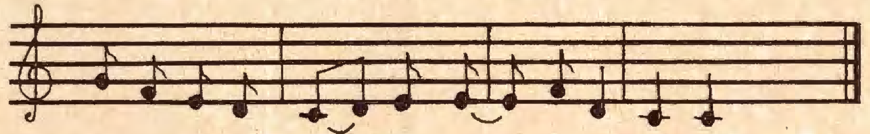
(іс)

ФАЛЬКЛОР

ВЯСЕЛЬНАЯ

У по-лі ў до-лі-ні рос-цві-ла ка-лі-на —

Мло-да дів-чы-на по-дар-кі бі-лі-ла.

У полі ў доліні росцвіла каліна —
Млода дівчына подаркі біліла.
Біліла вона, гором вышывала,
Свого мілого штодэнь ожыдала:
— Прыедь, міленькі, нэ бавсе, нэ бавсе,
Вжэ мой батэнько прыбравсе, прыбравсе.
Тісовы столы застілав, застілав,
Тэбэ, міленькі, дожыдаў, дожыдаў.

Ад Феадосіі Маліш, 1900 года нараджэння, вёска Тыневічы Вялікія Гайнаўскага павету, запісаў 24 верасня 1974 г. Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіла Людміла Панько.

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Будучы цяжка хворым і знаходзячыся ў бальніцы, бацька ў прысутнасці сакратара гміннага ўпраўлення распісаў зямлю і будынкі на жонку і двое дзяцей. Як доўга опіс гэты будзе правамоцны і што з ім рабіць, і ці праз нейкі час мы не страцім права да зямлі, запісанай нам бацькам?

АДКАЗ: Можна дадумацца, што опіс, складзены бацькам у прысутнасці сакратара гміннага ўпраўлення, з'яўляецца завяшчаннем. Цывільны кодэкс прадбачыць магчымасць састаўлення завяшчання праз асведчанне волі ў прысутнасці начальніка гміны або сакратара і двух сведкаў. Калі гэткія патрабаванні выкананы, завяшчанне важна і пакуль завяшчальнік яго не адменіць, застаецца важным незалежна ад таго, колькі часу пройдзе ад часу, калі яно было складзена. Права на маёмасць, запісаную наследнікам, пераходзіць на іх толькі пасля смерці завяшчальніка. Калі завяшчаннем паасобныя часткі сельскай гаспадаркі запісаны паасобным наследнікам, яны не атрымаюць на ўласнасць запісаныя ім часткі. У гэтым выпадку суд ацэніць паасобныя часткі і аблічыць, якую частку цэласці складае кожная паасобная частка. Прыкладам, вартасць запісанай часткі маткі 25.000 зл., а дзяцей 20.000 зл. і 15.000 зл. Разам гаспадарка варта 60.000 зл. Суд сцвердзіць, што матка мае права да 25/60, а адпаведна 15/60 і 20/60 — усёй спадчыны. У гэтых частках яны будуць супольнымі ўласнікамі цэлай гаспадаркі, а калі захочуць падзяліцца, то суд прызнае гаспадарку аднаму, а астатнім сплату. Калі ўсе яны трывала няздольныя да працы — гаспадарка прыпадзе дзяржаве, якая сплаціць усім наследнікам.

ДРУГАЯ МАЛАДОСЦЬ КІНО

Жыхары Беласточчыны карыстаюцца 104 кіназаламі, у тым ліку 51 — з панарамічнай кінаапаратурай.

У апошнія гады значна павялічылася колькасць гледачоў. Спрыяюць гэтаму дыскусійныя фільмовыя клубы (ДКФ), сустрэчы з кінарэжысёрамі, акцёрамі, знаўцамі кіно, конкурсы, спецыяльныя кінасеансы для школьнай моладзі, акцыя „З фільмам на ты"; амаль у кожнай з гэтых форм Беластоцкае ваяводства мае відавочныя дасягненні. У Беластоку заснавана кіно „Студыя", каб папулярызаваць найлепшыя фільмы на свеце.

На Беласточчыне існуе адзін з нешматлікіх у нашай краіне сельскі фільмовы клуб у Міхалове, які карыстаецца вялікім поспехам у сваім асяроддзі.

Усё шырэй амаль ва ўсіх школах на ўроках выкарыстоўваюцца кінафільмы навуковага характару.

Павялічылася колькасць кінааматараў і таму, што ўсе кіназалы былі ў апошнія гады павялічаны шляхам капітальных рамонтаў. Эфектам мадэрнізацыі з'яўляецца не толькі кінатэатр „Покуй" у Беластоку, але таксама пасучаснаму абсталяваныя кіназалы ў Міхалове, Бранску, Простках, Ставісках, Мельніку і іншых. **(Ц.Я.)**

Веды і практыка — крыніца поспехаў

Адбыліся павятовыя алімпіяды сельскагаспадарчых ведаў у Беластоцкім і Бельскім паветах.

У Беластоцкім павеце ў алімпіядзе ўдзельнічала 70 маладых гаспадароў. Першае месца заваяваў Зэнан Войшка з вёскі Баранкі. Другое і трэцяе месца занялі Казімір Олдзей з Бранішэва і Андрэй Завадскі з Залукаў. У катэгорыі камандаў першынство заваявала каманда з Тыкоціна перад камандамі з Рэпіскаў і Саннікаў. Паасобныя пераможцы і каманда з Тыкоціна прымуць удзел у ваяводскай алімпіядзе.

Удзельнікі алімпіяды мелі магчымасць агледзець выстаўку сельскагаспадарчых кніг і часопісаў, а таксама экспанаты выпускаемых мінеральных угнаенняў.

У Бельскім павеце ў алімпіядзе сельскагаспадарчых ведаў удзельнічала 27 асоб. Першае месца заняў Тадэуш Галэмбёўскі з Галёнкаў і далейшыя — Юзэф Залеўскі, Вітальд Грынявіцкі і Зыгмунт Карпесюк.

Прысутныя на сельскагаспадарчай алімпіядзе агледзелі выстаўку сёлетняга ўраджаю і выдавецкіх навінак на сельскагаспадарчыя тэмы.

На ўвагу заслугоўвае факт, што як у адным, так і ў другім павеце лаўрэатамі алімпіядаў былі маладыя гаспадары, якія гаспадараць самастойна. (ця)

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

ДАНУТА ЗУБРЫЦКАЯ

Настаўнік — чалавек, які раскрывае дзецям вочы на дзівосны і цудоўны свет нашага жыцця. Так можна сказаць пра Дануту Зубрыцкую, настаўніцу геаграфіі ў пачатковай школе ў Нараўцы (Гайнаўскі павет). Свой прадмет яна вельмі любіць. Гэтую любоў яна ўмее перадаць і сваім вучням.

Маладая настаўніца на працягу двух гадоў (у Нараўцы яна навучае ўсяго трэці год) арганізавала кабінет з неабходнымі на ўроках геаграфіі прадметамі, рознымі прыладамі і картамі, а пасля агародчык з геаграфічным вымяральным абсталяваннем. Будзе тут яшчэ знаходзіцца метэаралагічная скрынка са спецыяльнымі апаратамі і прыладамі, сонечны гадзіннік. Такім чынам, школа пабагацела на яшчэ адзін кабінет. Ажыццяўленне мары пра сапраўдны кабінет патрабавала нямала часу і захадаў. Але настаўніца не лічылася са сваім вольным часам. Хаця, калі гэта ёсць у настаўніка той вольны час...

Цяпер прыемна зайсці ў геаграфічны кабінет. У ім амаль усе неабходныя школьныя дапаможнікі, густоўна выкананыя лозунгі, насценгазеты. Вучні класаў IV—VIII, якія вучацца геаграфіі, вельмі палюбілі гэты прадмет. Настаўніца вучыць дзяцей цікава, захапляюча. Яе ўрокі характэрны глыбокім зместам, разнароднасцю метадаў і прыёмаў.

Нядаўна нараўкаўскую школу наведалі асветныя інспектары. Яны прысутнічалі на ўроках настаўніцы Дануты Зубрыцкай і далі ім самую высокую ацэнку. Ва ўроках гэтых творчы ўдзел прымалі вучні.

Настаўніца Данута Зубрыцкая дадаткова вядзе яшчэ ў школе ўрокі практычных заняткаў з дзяўчынкамі, а таксама СКО. Ашчадныя кніжкі маюць тут усе 269 вучняў. Ашчаднасці іх складаюць суму 108 тысяч злотых.

Варта дадаць, што грошы настаўніца пераказвае ў банк СОП, які налічвае працэнт. Апрача таго, найбольш ашчадныя вучні на канец навучальнага года атрымліваюць узнагароды. Тыя школьнікі, якім далёка хадзіць у школу, атрымалі нават веласіпеды.

* ✲ *

Пасля ўрокаў не канчаецца працоўны дзень у настаўніцы. Штодзень да позніх вячэрніх гадзін свецяцца вокны ў доме, у якім яна жыве. Настаўніца правярае сшыткі.

Заўтра ў яе ўрок...

Янка Цялушэцкі
Фота аўтара

У ТЭАТРЫ

„ГРЭХ"

Дзяржаўны драматычны тэатр імя Аляксандра Вянгеркі ў Беластоку распачаў асенні сезон 1974 года пастаноўкай мала вядомай п'есы **„Грэх"** выдатнага польскага пісьменніка Стэфана Жаромскага. Раскрывае яна вострыя сацыяльныя канфлікты, якія ўзнікалі ў час замацавання капіталістычных суадносін у польскім грамадстве. Усе дзеючыя асобы (за выключэннем слугі Язэпа) выводзяцца са шляхты. Аднак гэтая шляхта не прадстаўляе тут ужо ніякага значэння — ні маральнага, ні гаспадарчага. Генрык Яскровіч прагуляў свой маёнтак і жыве цяпер толькі ўспамінамі аб сваёй феадальнай мінуўшчыне, карыстаючыся не вельмі ласкавым хлебам сваёй дачкі Ванды, якая ў сваю чаргу гатова за некалькі тысяч рублёў патаптаць самыя высакародныя пачуцці роднай сястры Анны. Анну кахае адвакат Вітальд Буковіч, карыстаючыся поўнай узаемнасцю і даверам. Аднак калі яму прапануюць 30 тысяч рублёў пасагу, адвакат пакідае пакрыўджаную Анну і жэніцца з гувернанткай Янінай.

Вось менавіта — грошы, гэты бог капіталістычнага ладу, вырашаюць усё. За іх купіць можна і жыццё, і чалавечыя пачуцці. Толькі сапраўднага шчасця купіць немагчыма. У супастаўленні з пагоняй за грашыма, чыстыя, крынічныя пачуцці — гэта грэх.

Такі агульны сэнс гэтай змрочнай п'есы Стэфана Жаромскага. Яе паяўленне раздзяляюць ад нас 77 гадоў. Маральныя і сацыяльныя канфлікты, якія яна ўзнімае, разам з эпохай,

Фінальная сцэна п'есы „Грэх" Стэфана Жаромскага ў пастаноўцы Беластоцкага драматычнага тэатра. Ролі выконваюць (злева): Дагнэ Розэ, Марыя Хадэцкая, Галена Візло і Юльюш Пшыбыльскі. Апрача іх удзел прымаюць: Барбара Якубоўская, Барбара Лукашэўская, Ежы Ліпніцкі і Яцэк Даманскі.

даўно ўжо адыйшлі ў цемру часу і маюць для нас толькі гістарычнае ілюстратыўнае значэнне.

Пастаноўка п'есы, рэжысёрам якой з'яўляецца **Стэфанія Даманская,** выпала традыцыйна, няма ў ёй нічога новага. Гэта ж самае можна сказаць аб афармленні сцэны, што рабіў **Рышард Кузышын.**

Дык не вельмі зразумелыя для нас з'яўляюцца матывы, якімі кіраваўся дырэктар і мастацкі кіраўнік беластоцкага тэатра Браніслаў Орліч, выцягваючы з літаратурнай запыленай спадчыны гэтую п'есу. Чаму так рэдка бачым мы на беластоцкай сцэне пастаноўкі, якія ўзнімалі б вострыя грамадскія канфлікты нашых дзён?

В. Рудчык

ДЗІЦЯЧАЯ ВОПРАТКА

Усе мы ведаем, што дзеці вельмі часта маюць розныя прывычкі, як добрыя, так і дрэнныя. Вельмі любяць яны наследаваць дарослых і пераймаць ад іх уменне весці сябе, апранацца, есці, гаварыць і г.д.

Таму менавіта мы, дарослыя, павінны вучыць дзяцей ад наймалодшых год, як трэба правільна апранацца, вучыць добраму густу. Дзіцячая вопратка на штодзень павінна быць акуратная, чыстая і пагладжаная. Вырваныя гузікі, лопнуўшыя гумкі, паабрываныя кішэні прывучаюць дзіця да нядбаласці, а дрэнныя прывычкі могуць застацца на ўсё жыццё.

Шыючы дзіцячую вопратку, неабходна заўсёды памятаць, што павінна яна выглядаць эстэтычна, а адначасова з тым павінна быць выгодная, бо дзіця павінна ў ёй магчы свабодна рухацца. Вопратка павінна быць дастасавана да пары года, аднак нельга апранаць дзіцяці нават у найхаладнейшыя зімовыя дні занадта цёпла, паколькі нішто так не спрыяе прастудзе дзіцяці, як пераграванне. Дзіця звычайна бывае поўнае энергіі і знаходзіцца ў пастаянным руху. Дзіцячая вопратка павінна таксама лёгка працца і гладзіцца.

Памятаючы аб гэтых асноўных прынцыпах, можна пашыць нешта малым, порачы і перарабляючы розныя старыя рэчы. Дзіцячае паліто ці куртку можна лёгка перарабіць са свайго старога штучнага футра, дакупіўшы толькі нейкага недарагога матэрыялу на верх.

Сяброўка

Дарагое „Сэрцайка"!

Пазнаёмілася я з Ёзікам пад канец мінулага навучальнага года. Ён старэйшы за мяне на 7 год і працуе ў тым жа горадзе, што я вучуся. Пасля працы амаль кожны дзень да мяне прыходзіў. Сядзелі мы доўга ўвечары, а на навуку дык і часу не хапала. Даведалася аб гэтым мая мама і аднойчы неспадзявана прыехала вечарам да мяне. Застала тут Ёзіка, ды сказала, каб так часта не прыходзіў і не перашкаджаў у навуцы. Ёзік пагневаўся і перастаў мяне наведваць. Неўзабаве я даведалася, што ўжо да іншай дзяўчыны ходзіць. Страшна перажывала. Ацэнкі яшчэ пагоршыліся, мама сварылася, а я крыўдавалася на яе за тое, што па яе віне Ёзік мяне пакінуў. І так настаў канец года і, хоць цяжка было, але перайшла я ў наступны клас, гэта значыць у апошні клас ліцэя. На канікулы я паехала на вёску. І вось аднойчы, чаго я зусім не спадзявалася, з'явіўся тут і Ёзік. Не ўспаміналі мы аб мінулым, а я цешылася, што ізноў да мяне вярнуўся. Але ненадоўга. Паехаў, прыслаў адно пісьмо і больш не адгукнуўся. Кончыліся канікулы, і я ізноў у тым жа горадзе. Чакаю, мо прыдзе, але дарма. Сяброўкі гаварылі, што бачылі яго з дзяўчынай. Не хацелася мне ў гэта паверыць, але ўрэшце пераканалася, што праўда. Ужо некалькі разоў яго бачыла з рознымі дзяўчатамі. „Сэрцайка", як цяжка мне на гэта глядзець. Хацела б забыць яго, але не магу. Як толькі ўбачу, дык, здаецца, усё б прабачыла, каб толькі вярнуўся. Сама не ведаю, што са мной дзеецца. Дапамажы, „Сэрцайка".

Дануся з Бельшчыны

Дануся! Гэта сіла кахання табой авалодала, ды каханне, на жаль, няўдачнага. Звязалася ты з хлопцам несалідным, лёгкадумным. Круціць ён табой так, як хоча — то пакіне, то ізноў вернецца. Вычуў тваю слабасць да яго, дык і выжываецца на тваім каханні. А ты ж у апошнім класе, табе трэба шмат працаваць, дык салідна вазьміся за работу. А пра яго не думай, не звяртай на яго ўвагі. Хай убачыць, што і табе на ім не залежыць. Не адзін жа ён на свеце. Маладая ты яшчэ і напэўна яшчэ хлопца добрага спаткаеш ды пакахаеш не менш, як цяпер Ёзіка.

„Сэрцайка"

...Польшча займае другое месца на свеце ў вырошчванні бульбы і пятае ў прадукцыі цукровых буракоў.

...бульбяныя палеткі займаюць у Польшчы плошчу двух сярэдніх нашых ваяводстваў.

...са 100 кілаграмаў цукровых буракоў можна атрымаць 12 кілаграмаў цукру.

...гадавое спажыццё бульбы на аднаго жыхара Польшчы раўняецца 190 кілаграмам, цукру — 40 кілаграмам.

...лясы на Беласточчыне займаюць 635 тысяч гектараў, гэта значыць адну чацвертую частку ўсяе плошчы ваяводства.

(ця)

Двое з тых, што з нядобрай цікаўнасцю глядзелі на ўсё гэта, падскочылі да яго. Адзін — рыжы ў сінім камбінезоне, пстрыкнуў вялікім раскладным нажом і збоку, каб засцерагчыся ад ног, тузануў за яго штаны. Другі аберуч абхапіў яго ногі. Клімчанка спачатку не зразумеў, што яны ўздумалі, тузаўся, толькі дарма. Той, у камбінезоне, разануў брызентавую папружку яго штаноў, пасля на зямлю адзін за адным пасыпаліся гузікі, адляцеў вырваны з ніткамі кручок.

— Сволачы! Гады! Што вы робіце? Забіце адразу. Ты, свалата! — закрычаў ён Чарнову. — Страляй! Хутчэй, ну!

Чарноў кісла ўсміхнуўся, скоса лыпнуў на афіцэраў, што стаялі ля ўваходу ў зямлянку, і сказаў скрозь зубы — так, што пачуць і зразумець яго мог, відаць, адзін толькі палонны:

— Гэта для цябе задужа вялікая раскоша. Ты яшчэ папомніш мяне.

І, вярнуўшыся назад, да зямлянкі, нешта загаварыў з афіцэрамі. Высокі фанабэрліва варухнуў густымі белымі бровамі, нізенькі ж, яўна заінтрыгаваны, падышоў бліжэй, і некалькі часу Чарноў штосьці тлумачыў ім. Салдаты здаля ўслухоўваліся ў іх гамонку. Урэшце высокі сказаў „Яволь", а нізкі зларадна зарагатаў.

— О, зэр гут, гер Шварц! Рускі капут!

Па нейкай камандзе тыя, што трымалі яго, пусцілі, — бяссільна скрыгануўшы зубамі, Клімчанка змушаны быў аберуч ухапіць сваю вопратку і трымаць так, каб пазбегнуць сораму. Наўкола рагаталі і ржалі дзесятка паўтара немцаў.

Урэшце Чарноў адышоўся ад афіцэраў, бліжэй да спражкі перасунуў на рамяні цвёрды кабур армейскага „вальтэра" і рыўком расшпіліў яго. Збоку да Клімчанкі падступіў салдат, той, што трымаў за рукі, другі, распрануты, бягом кінуўся некуды. Праз паўхвіліны, на хаду апранаючы шынель, ён вярнуўся з вінтоўкаю. Клімчанку штурхнулі ў спіну і кудысьці пагналі.

Канец.

Каторы ўжо раз за гэтыя суткі ўсеабдымнай тугою ахоплівала яго гэтая панылая думка і каторы раз яна ўсё не праўдзілася. Але вось, здаецца, заб'юць. Ён падумаў тады, што яны зробяць гэта дзе ў раўчуку, далей ад людзей і гэтых машын, аднак трое ворагаў вывелі яго на ўчарашнюю сцежку і пайшлі туды, адкуль учора яго прывялі. Чарноў ішоў у пяці кроках наперадзе, увесь час маўчаў і не азіраўся. Ззаду, нешта перагаварваючыся і па чарзе цмыгаючы адзін недакурак, тупалі канваіры. З акрываўленай галавой, у адной гімнасцёрцы, клыпаў палонны, трымаючы рукамі штаны.

„Ну і зрабілі, сволачы! Не ўцячэш і не ўдарыш. Відаць выву́чка!" — думаў лейтэнант пра Чарнова. У галаве яго хмельна кружылася, бінт зусім споўз з ілба і трымаўся толькі за вухам, гімнасцёрка на плячах была ўся запырскана крывёю. Ордэна на грудзях ужо не было, — відаць, учора выкруцілі ў зямлянцы.

Па схілах рова паўзло клочча туману, нізка навісла матава-шэрае неба, было золка. Да разгарачанага цела зноў пачала чапляцца дрыготка, і Клімчанка жадаў толькі хутчэйшага, хоць якога-небудзь канца.

7.

Усё тым жа ўчарашнім шляхам яго павялі на перадавую.

„Што ім яшчэ трэба? Што яны ўздумалі, сволачы?!" — мацней за боль і за сцюжу дапякала пытанне. З роспачнаю нянавісцю ён сказаў на хаду Чарнову:

— Ты, сволач прадажная, хопіць вясці. Страляй ужо.

Чарноў павярнуўся і, прытрымліваючы рукою ліхтарык, скураным вушкам прышпілены на грудзях, зірнуў на яго з-пад нізката, вільготнага казырка фуражкі.

— Страляць? Не, страляць я пачакаю. Я спачатку арганізую невялічкі спектакль. Ведаеш, як гэта ў нас, то есць у вас, кажуць: канцэрт самадзейнасці.

Так яны выйшлі з раўка ў нізіну. Трава вільгаціла боты. Навокал у шэрым туманістым мроіве ляжала золкая веснавая зямля — чорныя палосы ворыва, шэрыя паніклыя палеткі; светлымі ў падпалінах лапінкамі свінухі стракацелі пожні ля балацявін.

Не спыняючыся, перайшлі і нізіну. Чарноў маўчаў, толькі зыркаў з-пад казырка па баках; чуваць сталі блізкія стрэлы — аўтаматныя і вінтовачныя, але яны хутчэй сведчылі пра зацішша на перадавой, чым нагадвалі бой. Бою не было. Няпэўная цішыня панылаю невядомасцю прыгнятала лейтэнанта, але ад таго, што ён ішоў бліжэй да сваіх, трохі лягчэла на душы і чамусьці думалася: чым бліжэй, тым болей сілы надасца яму, хоць ведаў ён, дапамагчы тут яму ніхто ўжо не здолее.

Учарашняй сцяжынкай яны дайшлі да пачатку траншэі, што, круцячыся па схіле, вяла на вышыню. Чарноў саскочыў у яе невялікую тут глыбіню і хутка пайшоў, па-ранейшаму цікуючы па баках. Наперадзе бухала ўсё бліжэй. Угары з тугім бзыканнем, заміраючы ўдалечыні, праносіліся кулі. Але гэта былі нашыя стрэлы і нашыя кулі, і яны нечаканаю лагодай аддаваліся ў сэрцы палоннага. Неўзабаве Чарноў да-

ТРЫБУНА чытачоў

ЛЁГКІЯ ГРОШЫ

Недалёка ад мяне,
Дзе зялёны лес шуміць,
Там на скраі малой вёскі
Невялічкі дом стаіць.

А жывуць у гэтай хатцы
Маня і стары Мацей.
Асталіся толькі самі,
Хаця мелі шмат дзяцей.

Яшчэ год ці два назад
Разам з імі Міша жыў,
Хаця дваццаць год ўжо меў,
Ён нічога не рабіў.

Хадзіў ў краму ён на піва,
Толькі на дзяўчат глядзеў,
Пабуяніўшы удоваль,
Ажаніцца захацеў.

Ажаніўся гультай Міша,
Сям'ю сваю залажыў,
А пра бацьку і пра маці
З весялосці ён забыў.

Распусціў ён з жонкай грошы
І не меў з чаго ўжо жыць;
І падумаў тады — грошы
Трэба ў бацькі папрасіць.

Дык пайшоў да бацькі ў хату,
Дзе ўжо два гады не быў,
І за гэты час наш Міша
Мову родную забыў.

Разглянуўся ён па хаце,
Ды нічога не знайшоў.
Кажа ён тады да бацькі,
Што па грошы ён прыйшоў.

— Сынку мой, — здзівіўся бацька,
Дзе ж старым нам грошы браць! —
Ужо няма ў нас з маткай сілы,
Каб як даўней працаваць.

Не паверыў словам бацькі
І пайшоў сам пашукаць.
Падняў подушку угору,
Бачыць — грошы там ляжаць.

Што ж, узяў ён іх у руку
І за пазуху паклаў,
Не прайшло і дзве мінуты,
Як да жонкі ўжо пагнаў.

Плакалі бацькі ўвесь тыдзень,
Плач нічуць не памагаў,
А затое Міша з жонкай
Весела сабе гуляў.

І напэўна не успомніць,
Хіба знойдзецца ў бядзе,
Зноў бацькоў наведаць прыдзе,
Ды і грошы зноў ўкрадзе.

Ірэна Кузьма

Праклятая дарога

Наша народная дзяржава клапоціцца, каб у краіне былі пабудаваны добрыя дарогі і масты. Але ёсць яшчэ занядбаныя дарогі. Ад шашы з Крынак у Супрасль пайшла дарога ў вёсачку Азярок. Не доўгі гэта адрэзак, каля 2-х кіламетраў. Але на ім ёсць дзве даліны на 50 метраў, на якіх такія выбоіны, што нельга праехаць. Калі едуць мужчыны, дык клянуць гэту дарогу і адначасова мясцовую ўладу. Калі едуць жанчыны, дык моляцца, каб бог дапамог пераехаць. Сам бачыў.

Многа разоў ужо гаварылася на сесіях і сходах у гміне Шудзялава пра гэту дарогу, але ўрэшце трэба яе адрамантаваць. Гэта дарога рухлівая. Па ёй людзі з навакольных вёсак возяць дровы з лесу, сена і прадукты ў Шудзялава і Супрасль.

Т. К.

АЎТОБУС „ГАЙНАЎКА— ТРЫВЕЖА —ЛАСІНКА"

З'яўляюся вучаніцай Гайнаўскага беларускага ліцэя. У школу я даязджаю. Паводле апрацаванага распісання руху аўтобусаў, я маю выязджаць у 7 гадзін, а вяртацца ў 14^{00}.

Аднак ужо ад самага пачатку гэтага года паявіліся вялікія цяжкасці. Амаль у кожную суботу аўтобуса „Гайнаўка-Трывежа-Ласінка" з невядомых прычын няма. Чаму?

Сярод людзей я чула, што „аўтобус святкуе". Ці можа сапраўды так ёсць? Справа не выяснілася.

У кожную суботу мы стаім на прыпынку ПКС, спадзеючыся на добрае сэрца іншых кандуктараў.

Чаканне на прыстанку не належыць да прыемнага, асабліва ў дажджлівы дзень. Тут жа няма дзе нават схавацца ад дажджу, бо дах у пачакальні дзіравы.

Аднак яшчэ палавіна бяды, калі няма аўтобусаў толькі ў суботу. У апошнія дні аўтобус „Гайнаўка-Трывежа-Ласінка" зусім „збунтаваўся". Не было яго ў чацвер — 31.10.74 г., а таксама і ў панядзелак — 5.11.74 г. У чацвер вучні вымушаны былі ісці пехатой дамоў (аўтобуса таксама не было).

А ў панядзелак многія з вучняў прыехалі фурманкамі, як... розе ў школу, спазн... дзве гадзіны.

Ці можам спадзява... вы ў курсаванні гэта... зацікавіцца гэтай сп... ству дзяржаўнай аў... цыі?

Хапіла на...

У верасні г.г. Акру... аператыў у Гайнаўц... цы Варынскага мал... туль аднак няма на... цовыя жыхары ўжо... прадаюць, але прые... юць.

Хапіла кааператы... мы, павінна хапіць...

Ацэнка паштовай падпіскі

У кастрычніку на нарадзе начальнікаў поштаў у Гайнаўцы была зроблена ацэнка падпіскі на газеты і часопісы. Абмеркавана было таксама пытанне распаўсюджвання партыйнай і сельскагаспадарчай прэсы. У павеце разыходзіцца 2644 экземпляры партыйнай прэсы і 3109 сельскагаспадарчай. Нас асабліва цешыць дынамічнае развіццё падпіскі на „Ніву". Найбольш актыўнымі поштамі на Гайнаўшчыне ў падпісцы „Нівы" з'яўляюцца: Стары Корнін — 226 экз., Кляшчэлі — 159, Ласінка — 144, Дубічы Царкоўныя — 135, Нараўка — 195, Дубіны — 121 і Чыжы — 116.

Агулам у павет ідзе па падпісцы 1929 экземпляраў нашага тыднёвіка. Усім паштавікам Гайнаўшчыны дзякуем за дасягнутыя вынікі і просім не спыняцца на іх.

(мг)

Гандаль?

У Кляшчэлях ужо доўгі час існуе скупка воўны. Штодзённа можна тут яе прадаць. Аднак найбольшы рух у панядзелак (таргова дзень). Але кіраўнік скупкі нейк дзіўна прымае гэту воўну; ад некаторых (відаць, больш знаёмых) тавар не зусім добры (адны абножкі, воўна не чыстая) кваліфікуе ў І гатунак (а калі першы сорт, дык і грошы добрыя, першыя!). А вось ад другіх, у якіх і воўна добрая, чыстая, без ніякіх бракаў, скупшчык, памацаўшы ў руках тавар, ацэньвае ў 2-гі гатунак.

Адзін з сялян з Дубіч Царкоўных завёз сваю воўну ў Кляшчэлі, і кіраўнік ацаніў яе па 160 зл. за кілаграм. Селянін не згадзіўся і тавар узяў назад, а на другі дзень павёз у Бельск Падляшскі ў такі самы скуп воўны.

І што думаеце? Скупшчык адразу ацаніў тавар у І гатунак і 1 кг. каштаваў 273 зл. Во!

П. Дубовіч

Белавежа — „Палац"

У Белавежы ёсць дзве станцыі ПКП. Адна з іх называецца „Палац". Аднак гэты „Палац" толькі з назвы. Людзі ча...

Чый мотавеласіпед?

У чэрвені мінулага года жыхару Ставішчаў Р. Б. быў падкінуты на панадворак украдзены мотавеласіпед „Ява". Аб гэтым ён далажыў у чаромхаўскую міліцыю, а потым у Гайнаўку. Міліцыя ўстанавіла, што ўкрадзены мотавеласіпед зарэгістраваны на горад Беласток. Аднак пад указаным адрасам міліцыя не знайшла ўласніка. Таму і невядома цяпер, дзе яго шукаць.

(к-ус)

Святліца ў Грабаўцы

9 лістапада надоўга запомніцца жыхарам вёскі Грабавец, Гайнаўскага павету. У гэты дзень адбыліся дзве ўрачыстасці: у новай святліцы адбылася вечарынка, прысвечаная Вялікаму Кастрычніку, і адначасова адкрыццё святліцы разам з клубам „Рух".

Быў прачытаны даклад, а пасля распачалася музычная частка ў выкананні вучняў мясцовай пачатковай школы, а таксама музычнага калектыву ГОК з Дубіч Царкоўных. На сцэне гучалі розныя песні, у тым ліку і беларускія, пасля былі і вершы, скетчы...

Зала новай святліцы была запоўнена да апошняга месца. Людзі ўдзячныя ўладам гміны ў Дубічах Царкоўных за тое, што яны паклапаціліся, каб і ў Грабаўцы быў цэнтр культуры — святліца. Удзячныя і дырэктару мясцовай школы Рышарду Масілевічу, які таксама нямала сіл прылажыў, каб вёска была не горшай ад іншых, і многа ініцыятывы гэтага чалавека ў заснаванні святліцы.

Карыўніком святліцы і клуба „Рух". з'яўляецца мясцовая дзяўчына Люба Кас'янюк.

М. Панфілюк

Васіль Стасінкевіч

Сярод збавідаўцаў Гайнаўшчыны актыўным дзеячом з'яўляецца Васіль Стасінкевіч. Нарадзіўся ён у 1911 годзе ў ...

гнаў групу салдат — з узнятымі каўнярамі і нацягненымі на вушы шапкамі, яны зважліва прыціснуліся спінамі да сцяны, прапускаючы наперад афіцэра. У руках ва ўсіх былі плоскія алюмініевыя кацялкі, відаць, са сняданкам — на Клімчанку дыхнула пахам кавы, — даўні, паўзабыты пах, — і ад раптоўнага адчування голаду аж памутнела ў вачах.

Пад зацятымі поглядамі прыціхлых салдат ён пахіснуўся. Рукі яго па-ранейшаму трымалі штаны — цёмна-сінія дыяганалевыя галіфэ, што дасталіся яму пасля іх апошняга ротнага.

Траншэя вілася па схілу і ўсё далей і далей лезла на вышыню. Чарноў, прытрымліваючы за казырок фуражку, пачаў патроху прыгінацца — недзе ўжо зусім блізка быў пярэдні край. Клімчанка гнуць галавы не хацеў, разы два выглянуў па-над бруствeрам, але хтосьці з канваіраў ззаду прыкрыкнуў, і Чарноў азірнуўся.

— А ну ніжэй! — строга сказаў ён, і Клімчанка пазлараднічаў у душы з гэтых клопатаў аб яго бяспецы. У той жа час яго недаўменне ад незвычайнасці на меру гэтага ката ўсё ўзрастала; ён як ні намагаўся, не мог уцяміць, што з ім надумалі зрабіць. „Можа, яшчэ агітаваць прымусяць. Дык я ім паагітую. Папомняць, сабакі".

Але агітаваць яму не давялося.

Мінаючы здзіўленых яго паяўленнем, акалелых з ночы, часам яшчэ сонных немцаў, што сядзелі ў засланых саломаю стралковых ячэйках, яны дайшлі па траншэі да самае высы — ледзь не ў тое месца, куды ё... ўварваўся ўчора. Недзе ... пэўна, у тым самым рове, была яго рота; ад прадчування гэтай яе блізкасці ў Клімчанкі цеплынёю напоўнілася нутро. Яму стала незвычайна шкада сваіх, гэткіх усё ж недасяжна далёкіх хлопцаў. Цяпер для яго было найвялікшым шчасцем хоць бы адзін дзень пабыць з імі, схадзіць хоць бы яшчэ ў адну атаку. Ён бы не лаяў цяпер трошкі нерастаропнага, валюхатага, але па сутнасці неблагога Галаногу, забыўся б на ўсе свае крыўды на ротнага. Ён гатовы быў бы цяпер ісці з імі ў любы бой, у самае пекла. Калі б толькі апынуцца там. Але тое — нязбыўная ўжо мара...

Яны падышлі да кулямётнай ячэйкі ў траншэі, якая, відаць, ніжэй за іншыя спускалася да рова. На тупат іх ног з ячэйкі азірнуўся малады яшчэ хлапчына ў доўгім, запэцканым глінай шынялі. Чарноў нешта сказаў яму. Кулямётчык, не адыходзячы ад свайго „МГ" на брустверы са стужкаю ў прыёмніку, здзіўленым позіркам лыпнуў на Клімчанку, пасля нешта крыкнуў, пэўна суседу ў траншэі. Той таксама нешта пракрычаў, ззаду па траншэі нехта пабег, глуха затупаўшы ботамі і шорхаючы аб сцены палаткаю. Наўкола, скупа перагаворваючыся, збіраліся салдаты. Задымілі цыгарэты, і саладкаваты, незвычайна хмельны на сцюдзёным паветры дымок сваім пахам закружыў палоннаму галаву. Чарноў маўкліва чакаў, і ў Клімчанкі сцялася ўсё ўнутры — ён адчуваў, што зараз вырашыцца для яго ўсё.

(Працяг будзе.)

паркі Гайнаўскага павету. Кіраўніком яго з'яўляецца мясцовы хлапец Віталі Саха. Ён дбае, каб у яго клубе былі ўсе неабходныя тавары: ад вучнёўскіх алоўкаў, сшыткаў аж да кухонных — мыла, сода і інш. У клубе пануе чысціня і парадак. В. Саха добра супрацоўнічае са сваім пісьманосцам, які яму штодзённа давозіць газеты і часопісы, а ён паспяхова прадае іх сваім аднавяскоўцам. Тапаркі многа чытаюць, яны вельмі многа выпісваюць газет у пісьманосца, а таксама купляюць у свайго клубовага.

М. Панфілюк

Патрэбны новы мост

Кожына ляжыць паблізу ракі Локніца. На Локніцы драўляны мост: адны дзіркі. Вытрымлівае ён толькі 2 тоны. Каля мосту яма, што цяжка ўзабрацца на яго легкавой машыне. На такім мосце можна развітацца з жыццём.

Недалёка моста стаіць студня. Але яна сапсавана, і няма каму яе прывесці ў парадак. Адкуль людзям ваду браць? Раней бралі з ракі, але рака разлілася, і цяпер плыве брудная вада.

У Кожыне вельмі слабое вулічнае асвятленне. Цяпер каля вёскі праводзяць электрычнасць на калоніі, у Слупнікі і Сапава. Дык можа і Кожыну паправілі б асвятленне?

Чаму б гэтымі справамі не зацікавіцца начальніку гміны ў Бельску?

Адважны

на Польшчу, Стасінкевіча паклікалі ў войска. Ён удзельнічаў у барацьбе пад Седльцамі, а потым адышоў аж пад Ковель, адкуль вярнуўся дамоў. Пры савецкай уладзе служыў у органах міліцыі ў Гайнаўцы, а ў перыяд акупацыі супрацоўнічаў з савецкімі партызанамі — брыгадай „У імя Радзімы", якой кіраваў „Мартынаў". Пасля вызвалення Гайнаўшчыны ўступіў у Польскае Войска і ўдзельнічаў у баях за Варшаву, Пілу, Калабжэг і Берлін. У мірны час працаваў на розных партыйных і дзяржаўных пасадах у Гайнаўцы. Цяпер на заслужаным адпачынку, ды не адпачывае. Ён між іншым выконвае абавязкі сакратара павятовага аддзела ЗБоВіД ў Гайнаўцы.

Васіль Стасінкевіч мае многа розных узнагарод. Ганарыцца таксама Кавалерскім Крыжам Ордэна Адраджэння Польшчы, Крыжам партызанскім, Сярэбраным Крыжам Заслугі, медалем „XXX-годдзя ПНР" і інш.

Васіль Петручук

NIWA 15-950 Skr. poczt. 149 Białystok, ul. Wesołowskiego 1. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch" Indeks 36811.

Накаўт

Хуліган Іваноў мяне ўдарыў. Валюча.

Я напісаў на яго пад капірку скаргу ў розныя інстанцыі.

Праз дзесяць дзён з адной прыйшоў шматабяцаючы адказ: „Дакладна разабраўшы ваше пытанне, мы накіравалі скаргу на разгледжанне Іванову. Звярніцеся непасрэдна да яго".

Я патэпаў да Іванова. Ён сядзеў за сталом, уважліва чытаў маю справу і ківаў галавою ад абурэння.

— Як добра, што ты сам прыйшоў. Я баяўся, што мне цябе давядзецца па ўсім горадзе шукаць. Дык на каго ты скардзішся? — спытаў ён, робячы некалькі маланкавых удараў нябачанаму праціўніку.

— Дзесяць дзён назад позна вечарам вы з'ездзілі мне ў вуха. Вось даведка з экспертызы.

— Добра, я веру табе на слова. Што ж, твая справа скардзіцца, мая — рэагаваць, — сказаў хуліган.

Ён падышоў да мяне і сціснуў кулак. У яго былі велізарныя мускулы і добрая рэакцыя.

— Разгледзеўшы тваю заяву...

Хук!

— Я прыйшоў да высваду...

Аперкот!

— Што факты пацвердзіліся.

Я адляцеў у кут і не дыхаў мінут пяць.

— Ёсць яшчэ да мяне пытанні? — спытаў Іваноў.

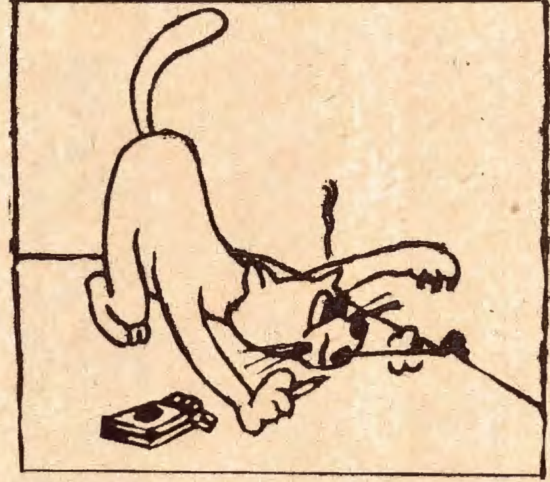
— Не, не. Дзякую.

— А прэтэнзіі?

— Ну, што вы!

— Тады дуй дамоў.

В. Катэнка,
А. Давідовіч

НА ДЗІВА

— Ты ведаеш, мяне ўчора бясплатна пусцілі ў заалагічны сад...

— Нічога дзіўнага. Дзіўна толькі, што табе ўдалося выйсці адтуль.

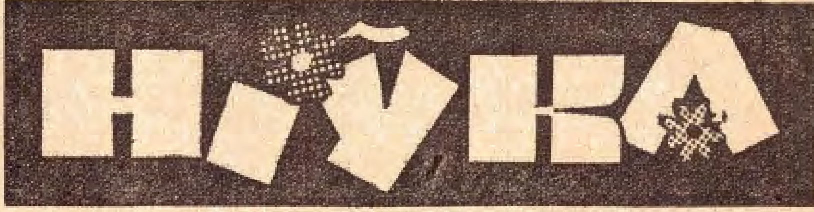

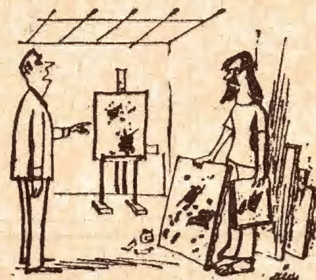
І ЗАРАЗ НЕ БАЧУ

П'юць два кумы і сардэчна паміж сабою размаўляюць. А як добра ўпіліся, дык адзін і кажа:

— Куме! Вып'ем, бо як памрэм, дык і не пабачымся.

— А я цябе, куме, і зараз не бачу, — адказвае кум.

— Мне хацелася б што-небудзь такое, што закрыла б плямы на сцяне.

НЯВАЖНА

— Падстрыжыце мяне, калі ласка, пад вожыка.

— Ды вам гэта стрыжка не падыдзе.

— Гэта няважна. Я проста хачу, каб жонка перастала сядаць мне на галаў.

ПАРАЙЦЕ

— Парайце, што мне ўзяць на абед, — звяртаецца наведвальнік да афіцыянта.

— Як вам сказаць? Найменш сёння скардзяцца на біфштэкс.

РЭХА

Так павялося ўжо спрадвеку
(Тут не адняць і не дадаць):
Каб нарадзілася дзесь рэха,
Спачатку трэба пагукаць.

Ул. Правасуд

Сцяпанавы ўлазіны

Можа верыш, мо не верыш —
Атрымаў Сцяпан кватэру.
Жонка ў шчасным непакоі:
На траіх аж пяць пакояў!

Навасёлле, як вяселле,
Пры закусцы п'ецца „зелле".

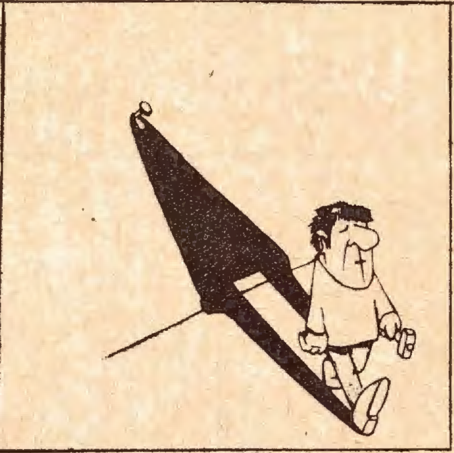
Яшчэ кроплю ды зноў трошкі,
Выпівалі ўсе за дошкі,
Каб не сохлі, не рыпелі,
Батарэі добра грэлі,
Каб вады было даволі,
Каб не капала са столі!

Праз паўмесяца ж, не болей,
Пацякло цурком са столі.
А пасля вады не стала
І труба запаравала.
У Сцяпана ныюць ногі:
Абабіў усе парогі.
Абураецца ўпраўленне:
„Мы зрабілі ўсё сумленна"!
Трэст дабавіў: „Дом, як шклянка,
Не турбуй ты нас, Сцяпанка!
Дом камісія прымала,
Акты з ходу падпісала".

Гаспадар прыйшоў дахаты,
Кліча кума, кліча свата,
Сам бярэ сякеру ў рукі...
У кватэры грукат-стукат:
Цешча месіць з вапнай гліну,
За прараба — гаспадыня.
Ах, каб і будаўнікі
Мелі ў працы спрыт такі!

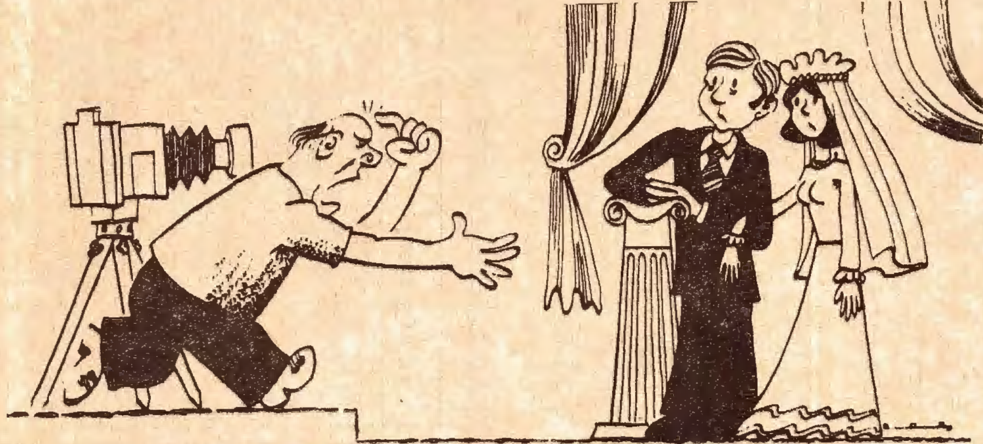
Кастусь Сіневіч

— Як бы мне хацелася пабыць у тваёй шкуры..., — шапнула модніца выдры.

Калі жонкі не было побач, ён прадстаўляўся: «Свабодны мастак»!

— Колькі ж трэба паўтараць: твары ў маладажонаў павінны быць шчаслівымі!

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ані Рышчук з Кузава і Раі Андрэюк з Істока Гайнаўскага павету, а таксама Ірэны Ляшэўскай з Плёсак Бельскага і Ірэны Федзюкевіч з Піражкой Сакольскага павету змяшчаем песню з рэпертуару „Чырвоных гітар".

З французскага

НЕ ЯГО

Парыжанін, які праводзіў лета ў вёсцы, прыйшоў скардзіцца да фермера.

— Мсье, ваш сын — сапраўдны разбойнік.

— Што ж ён нарабіў?

— Калі я праходзіў па вуліцы, ён кінуў у мяне камнем, цэлячыся ў галаву.

— І... ён у вас папаў?

— На шчасце, не.

— Тады, — сказаў фермер, — гэта быў не мой сын.

З украінскага

ЗДАГАДАЙСЯ, ДЗЕ ЎПАДЗЕШ

У вагоне метрапалітэна сустрэў сёння знаёмага кіраўніка раённага маштаба.

Змарнеў, падаўся, на твары — балючая пячаць цяжкага суму.

— Што з вамі? Вы быццам з крыжа зняты?

— Пацярпеў аварыю...

— Дзе, якую аварыю?

— Знялі з пасады і страгача ўляпілі.

— За што?

— За няправільныя паводзіны ў быту!

— Што ж вы такое ўчынілі?

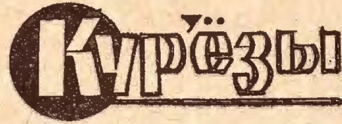
— Піў ды не закусваў...

Гэтая сумная гісторыя яшчэ раз нагадвае нам, што ў кожнай справе ёсць свая тэхналогія. А тэхналогія — гэта дама сур'ёзная і яна не любіць, калі да яе адварочваюцца спіною.

Хведар Макіўчук

Чаго ў спорце не бывае!

ЧЫМ БЫ НІ ЦЕШЫЛІСЯ...

Місіс Сміт кіруе ў Скотланд-Ярдзе спецыяльнай групай па барацьбе з крадзежамі ў магазінах. У інтэрв'ю газеце „Дэйлі экспрэс" яна паведаміла, што сярод злоўленых на месцы злачынства ў лонданскіх магазінах вялікі працэнт складаюць забяспечаныя людзі. Адзін з іх, напрыклад, маючы пры сабе каля 3.000 фунтаў стэрлінгаў, спакусіўся бляшанкай кансерваў цаной 29 пенсаў. Другая „пакупніца", у якой на пальцы быў пярсцёнак коштам 5.000 фунтаў, спрабавала сцягнуць некалькі маткоў нітак... Місіс Сміт, вопытная паліцэйская дама, сцвярджае, што гэтыя багатыя злодзеі, зусім не хворыя на клептаманію, а крадзеж для іх з'яўляецца своеасаблівым хобі.

СЯБРЫ ЗМЕЙ

У розных краінах здаўна існуюць таварыствы: сябры птушак, саюзы аховы аленяў, асацыяцыі захавання антылопы-гну. Аднак да гэтага часу не мелі сваіх апекуноў... ядавітыя паўзуны. Гэта „ўпушчэнне" ліквідавалі нядаўна ўдзельнікі устаноўчага з'езду „Інданезійскага таварыства аматараў і дрэсіроўшчыкаў ядавітых жывёл", які адбыўся ў горадзе Семарангу.

КНІГА ПРА НЯСМАЧНУЮ ЕЖУ

„Што прыгатаваць для гасцей, якіх вы не хочаце бачыць другі раз у сваім доме". Кнігу пад такім „прывабным" загалоўкам выпусціла даволі вядомая ў ЗША пісьменніца Джыл Фрэйрэр. Амерыканскія дамашнія гаспадыні атрымалі сто рэцэптаў выключна прывабных на выгляд, але нясмачных і нават выклікаючых агіду страў. Цікава, што гэта кніга стала ў Злучаных Штатах бестселерам.

Той, у каго камень на сэрцы, часта перакладае яго за пазуху.